

Till finansutskottet

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare och om sänkt fastighetsskatt på hyreshus. Utskottet har inte heller någon invändning mot att det fasta beloppet på 200 kr skall utgöra kommunal inkomstskatt under år 1999. Regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster biträds av utskottet.

I yttrandet tar utskottet även upp utgiftsramen för Skatteförvaltning och uppbörd (Utgiftsområde 3). Utskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsramar för området för åren 1999–2001.

Utskottet avstyrker samtliga motioner.

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet har i avvikande meningar ställt sig bakom de egna budgetalternativen. Kristdemokraterna och Folkpartiet har härvid begärt en högre utgiftsram för Skatteförvaltning och uppbörd.

Vänsterpartiet och Miljöpartiet har i särskilda yttranden redovisat den skattepolitiska inriktning som partierna verkar för.

Inledning

Finansutskottet har berett skatteutskottet och socialförsäkringsutskottet tillfälle att avge yttrande över budgetpropositionens beräkning av statsbudgetens inkomster (yrkandena 8 och 30–32) jämte motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Budgetpropositionen bygger på en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Samarbetet berör fem områden – ekonomi, sysselsättning, rättvisa, jämställdhet och miljö – och innefattar både konkreta förslag och åtaganden inför framtiden. Andra områden – såsom Europapolitiken och säkerhetspolitiken – omfattas däremot inte. En utgångspunkt är att respekt visas för tidigare överenskommelser inom andra partikonstellationer. Hit hör uppgörelserna om den nya budgetprocessen, pensionsreformen, Riksbankens ställning, energipolitiken och försvarspolitiken.

Utskottet tar i det följande upp dels de förslag på skatteområdet som ingår i budgetförslagen från regeringen, Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet (rubriken Statsbudgetens inkomster), dels förslagen om utgiftsramar för Skatteförvaltning och uppbörd 1999–2001 (rubriken Utgiftsområden).

STATSBUDGETENS INKOMSTER

Skattepolitikens inriktning

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att ytterligare sänkningar av inkomstskatten för låg- och medelinkomsttagare bör genomföras. Utvärderingen av 1990–1991 års skattereform visade att det behövdes kompletterande åtgärder för att det åsyftade fördelningspolitiska utfallet skulle uppnås. För år 1999 har därför värnsskatten ersatts med en statlig skatt på 25 % på taxerade förvärvsinkomster överstigande 389 500 kr. Som en tillfällig åtgärd under inkomståret 1999 föreslår regeringen nu en särskild skattereduktion för personer med pensionsgrundande inkomster under 245 000 kr. För åren därefter bör enligt vad regeringen anför olika möjligheter till permanenta system med en likartad inriktning prövas. På sikt bör ambitionen vara att andelen skattskyldiga som erlägger statlig inkomstskatt nedbringas från dagens 18 % till 15 %. Befintliga s.k. skatteförmåner bör ses över för att utröna i vilken mån dessa kan minskas.

Hyresgästerna har inte på samma sätt som villaägarna fått del av räntefallet de senaste åren. Regeringen föreslår därför att fastighetsskatten för hyreshus temporärt sänks med 0,2 procentenheter från 1,5 till 1,3 % under 1999. Regeringen förväntar sig att den lägre skattenivån omsätts i lägre hyror och avgifter.

En parlamentarisk utredning har fått i uppdrag att se över fastighetsbeskattningen och föreslå en rättvisare utformning av fastighetsskatten. En särskilt viktig fråga är hur man skall åstadkomma en lättnad för permanent boende i attraktiva kust- och skärgårdsområden. I avvaktan på att utredningens analys blir klar avser regeringen att frysa taxeringsvärdena på 1997 års nivå även för år 2000.

Arbetet med förenklade skatteregler för företagen drivs vidare. Reglerna för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag är sedan 1994 i princip likvärdiga med dem som gäller för aktiebolag. Egenföretagare som startar en ny verksamhet har fått möjlighet att kvitta underskott i näringsverksamhet mot tjänsteinkomster. För ägare till onoterade aktiebolag har en partiell lättnad i ägarbeskattningen införts. Socialavgifterna har reducerats på ett sätt som särskilt för de mindre företagen gett bättre förutsättningar för nyanställningar. Skattereglerna för de mindre företagen har enligt vad regeringen anför fått en struktur som i allt väsentligt bör bestå och tillåtas verka under en följd av år. Förenklingsutredningen har under våren 1998 fått tilläggsdirektiv om en förenkling av såväl redovisnings- som skatteregler med särskild inriktning på företag i tjänstesektorn, och ett förslag kommer att presenteras under hösten 1998. När det gäller stoppreglerna för

fåmansföretag har ett utredningsförslag lämnats i dagarna. Regeringen avser att under det närmaste året föreslå att stoppreglerna med några få undantag slopas och ersätts med allmänna regler.

Regeringen bedömer att frågan om kapitalinkomstskattesatsens nivå och förmögenhetsskatten bör övervägas under mandatperioden. Skattereformen innebar en effektivisering av beskattningen av kapitalinkomster. En kombination av basbreddningar och sänkt skatteuttag kunde genomföras inom ramen för ett ökat skatteuttag. Det bör enligt regeringen noteras att beskattningen av personliga kapitalinkomster i en liten öppen ekonomi i första hand kan ses som en beskattning av sparande med en begränsad inverkan på näringslivets realinvesteringar. Detta innebär bl.a. att det angelägna kravet på en likformig beskattning av sparandet kan upprätthållas utan nämnvärd inverkan på investeringarna. För nystartade företag och för mindre företag utan tillgång till de internationella kapitalmarknaderna kan dock beskattningen av sparande också vara betydelsefull för realinvesteringar och sysselsättning.

I budgetpropositionen anförts vidare att internationaliseringen ställer ökande krav på politikens utformning och att uppmärksamheten på potentiellt eroderande skattebaser behöver förstärkas och beredskapen höjas för korrigerande åtgärder. Vid beskattningen av privat konsumtion genom mervärdesskatt och olika punktskatter har Sverige högre skattesatser än sin omvärld. Den vanliga gränshandeln utgör i detta sammanhang ett mindre problem än den framväxande elektroniska handeln med dess lägre transaktionskostnader för konsumenterna. Överenskommelser mellan länderna är enligt regeringen helt nödvändiga för att effektivisera kontrollen, men även för att etablera skyddsnät i form av minimiskattesatser på olika områden. Det är därför enligt regeringens mening av stor vikt att den överenskommelse om ett skattepaket mot skadlig skattekonkurrens på företags- och kapitalskatteområdena som EU-ländernas finansministrar beslutat om den 1 december 1997 genomförs så snart som möjligt. Förhandlingar pågår också om ett direktiv om beskattning av ränteinkomster. Medlemsländerna skall kunna välja mellan att införa en källskatt på minst 20 % och att lämna uppgifter om inkomsterna till den skattskyldiges hemland så att beskattning i sin helhet kan ske där. Ett annat område där det enligt regeringen är angeläget med minimiskattesatser är energiområdet. Även här diskuterar EU:s medlemsländer ett direktivförslag från kommissionen med inriktningen att införa minimiskatter för samtliga energislag, dvs. även på el, kol och naturgas.

Med den starkare grund som lagts för Sveriges ekonomi genom budgetsaneringen och låginflationspolitiken skapas enligt vad regeringen anför ett större utrymme för framtidssatsningar på en rad områden. Det handlar om att verka för en uthålligt hög ekonomisk tillväxt, en stigande sysselsättning, en förstärkt generell välfärd, en bättre utbildning och en fortsatt utveckling mot ekologisk hållbarhet. Det är därför enligt regeringen viktigt att göra en översyn av skattesystemet, och regeringen har bjudit in samtliga riksdagspartier till överläggningar om skattepolitikens framtida inriktning. Överläggningarna skall särskilt gälla frågan om det är möjligt att förbättra betingelserna för hög tillväxt och hög sysselsättning genom att

stimulera arbete, företagande, utbildning och sparande med skattepolitiska åtgärder. De ändrade förutsättningar för skattesystemet som bl.a. följer av den ökande internationaliseringen bör beaktas. Vidare sägs att åtgärder inom skattepolitiken inte får äventyra starka offentliga finanser eller en sund samhällsekonomi, inte äventyra en god kvalitet inom skola, vård och omsorg och inte leda till ökade klyftor i samhället. Skattesystemet skall också vara enkelt, likformigt, ha låga skattesatser och breda skattebaser.

Motionerna

Moderata samlingspartiet anför i sina partimotioner att det övergripande målet för den ekonomiska politiken skall vara att skapa förutsättningar för snabb tillväxt, en kraftig höjning av antalet nya arbetstillfällen, en god reallöneutveckling och ett minskat bidragsberoende. Den politiska sektorns inflytande måste minska så att utrymme skapas för privat verksamhet och individuellt ansvar. Överflyttning av kommunal verksamhet till den privata sektorn, avregleringar och skattesänkningar är enligt motionärerna förutsättningar för fler och växande företag och nya arbetstillfällen.

En social skattepolitik som syftar till att alla skall kunna leva på sin lön måste enligt motionärerna stå på två ben. Det ena är en kraftfull skattesänkingspolitik som syftar till att växla lägre skatter mot minskat behov av bidrag och offentliga subventioner. På sikt bör målet vara att den som är i behov av bidrag och offentligt stöd inte skall betala skatt och att den som betalar skatt inte skall behöva bidrag. Det andra benet är reformer på skatteområdet som syftar till att stärka tillväxtkraften i ekonomin så att den höga arbetslösheten kan pressas tillbaka och antalet människor som av andra skäl blivit helt beroende av det offentliga för sin försörjning minskar. För de kommande tre åren lägger motionärerna fram förslag om en serie skattesänkningar på arbete, boende och familjer som bl.a. medför att skattereformens principer om högst 30 % marginalskaft för de flesta och en högsta marginalskaft på 50 % åter nås.

Värnskatten slopas helt fr.o.m. 1999 och ett särskilt avdrag på 7 % vid den kommunala beskattningen kompenserar för uttaget av pensionsavgift. 2001 beräknas avdraget kunna uppgå till nästan 12 %. Grundavdraget höjs med 1 300 kr fr.o.m. år 1999 och det särskilda grundavdraget för förtidspensionärer återställs. Kommunalskatten sänks generellt med en krona år 2000 och med ytterligare en krona 2001 genom att staten övertar kostnader från kommunerna. Familjerna får ett grundavdrag på 10 000 kr per barn vid den kommunala beskattningen fr.o.m. 1999. Hertil kommer förslag om sänkt skatt på bensin och förbättringar av bl.a. reglerna om avdrag för kostnad för resor till och från arbetet med egen bil och kollektiva transportmedel. Utrymmet för avdrag för eget pensionssparande återställs till ett basbelopp.

Fastighetsskatten på bostäder sänks till 1,3 % av taxeringsvärdet fr.o.m. 1999. Därefter sänks skatten år 2000 och 2001 med ytterligare 0,1 procentenheter vardera året. De regionala skillnaderna lindras genom att markvärdet enbart tas upp till hälften vid beräkning av fastighetsskaft.

Vidare föreslår Moderaterna en omläggning av skattepolitiken i syfte att göra Sverige mer utvecklingskraftigt och jobben fler. Förmögenhetsskatten

och dubbelbeskattningen av riskkapital i företagen avvecklas i syfte att främja en sund riskkapitalförsörjning. I syfte att stimulera en kraftig ökning av jobben i den privata tjänstesektorn föreslås sänkta skatter på hemnära tjänster. Merparten av Småföretagsdelegationens 71 förslag genomförs. Det leder också till att krångel och uppgiftsskyldighet för företagen begränsas kraftigt och till att befintliga regler förenklas. Särskilda skattelättnader införs för fåmansföretagen, som enligt motionärerna drabbas av rigida spärr- och stoppregler i dagsläget. Den som vill skall kunna erhålla F-skattsedel. De nya bestämmelserna om skattekonto och momsutskott ändras. För att reglerna skall vara enkla och överskådliga, samt för att inte försämra likviditeten i näringslivet, skall alla företag betala skatter den 12:e i andra månaden efter utskottsmånaden. För att öka rättssäkerheten skall det räcka att företaget har betalat skatterna på förfallodagen.

Skattesänkningarna finansieras genom besparingar i de offentliga utgifterna. Besparingarna gäller transfereringar till hushållen, förtidspensioner, ny arbetsskadeförsäkring, egenavgift till a-kassan etc. Besparingarna uppgår till drygt 30 miljarder kronor 1999, närmare 57 miljarder kronor 2000 och drygt 66 miljarder kronor 2001, vilket ger utrymme för skattesänkningar som uppgår till drygt 30 miljarder kronor 1999, närmare 61 miljarder kronor 2000 och 86 miljarder kronor 2001.

Yrkanden med angiven inriktning framställs bl.a. i motion Sk311 yrkandena 1 och 4 av Carl Bildt m.fl. (m).

Kristdemokraterna anför att det är en viktig uppgift att skapa en skattestruktur som gör att fler kan klara sig på sin egen lön och inte tvingas vara beroende av bidrag för att få hushållsekonomin att gå ihop. Den nya värnskatten slopas och grundavdraget vid den kommunala beskattningen höjs till 17 100 kr år 1999 och till 20 300 kr år 2000. *Kristdemokraterna* föreslår också bättre villkor för hushållens sparande genom att avdragsrätten för pensionssparande höjs till ett basbelopp. En avdragsrätt vid sparande på individuella utbildningskonton införs fr.o.m. den 1 juli 1999. Gränsen för avdragsgilla kostnader för resor till och från arbetet sänks från 7 000 kr till 6 000 kr. Den särskilda löneskatten på vinstandelar avskaffas.

Tjänstesektorn ges nya möjligheter att växa genom en halvering av kostnaden för vita hushållstjänster. Förslaget innebär att det nuvarande rotavdraget permanentas och utvidgas till att omfatta hushållens köp av tjänster i hemmet.

Kristdemokraternas tillväxtpolitik för nya företag bygger på stabila och goda villkor för fler och växande företag. Grundavdragshöjningen bidrar även på detta område liksom förslaget om en halvering av kostnaden för vita hushållstjänster. Företagandet gynnas genom att arbetsgivaravgifterna sänks med 10 procentenheter upp till 900 000 kr. För egenföretagare utökas lönesumman till 250 000 kr per år. Förslaget gäller alla företagare men gynnar främst småföretagen. Dubbelbeskattningen på utdelningsinkomster på risksparande slopas. Royaltyinkomster från patent skattebefrias under två år och beskattas därefter som inkomst av kapital.

Fastighetsskatten föreslås i ett första steg sänkt till 1,4 % och beräknas endast på en tredjedel av den del av markvärdet som överstiger 150 000 kr.

De s.k. krisåtgångarna bland hyresfastigheterna skall inte träda in i skattesystemet som planerat år 1999. Förmögenhetsskatten avvecklas i två steg. 1999 minskar den till 0,5 % och 2000 avvecklas den helt.

Det är enligt Kristdemokraterna ett starkt svenskt intresse att man inom EU går över till majoritetsbeslut när det gäller skatter och avgifter på miljöområdet. Härigenom skulle möjligheterna att få till stånd en gemensam minimiskattesats på koldioxid förbättras. Sverige bör fortsätta att hävda sitt undantag från EU:s regler om fri införsel av alkohol och tobak och punktskatterna på detta område bör värdesäkras. En skatteväxling bör genomföras där skatten på arbete sänks och skatten på energi, miljöfarliga utsläpp och ändliga naturresurser höjs.

Yrkanden med i huvudsak denna inriktning framställs av Alf Svensson m.fl. (kd) i motionerna Fi209 yrkande 11, Sk309 yrkandena 2, 3 och 15 samt N330 yrkande 14.

Centerpartiet anför att det är viktigt att skattepolitiken utformas för att gagna företagsamhet i hela landet.

Inkomstskatterna för låg- och medelinkomsttagare bör sänkas. En varaktig lösning med höjt grundavdrag för människor med små eller medelstora inkomster är här den bästa lösningen. *Centerpartiet* godtar regeringens förslag om en tillfällig skattereduktion men anser att den bör höjas till 1 800 kr, vilket finansieras i *Centerpartiets* budgetalternativ.

Arbetsgivaravgifterna bör sänkas och det är enligt motionärerna angeläget att avgifterna i Norrlands inland fortsätter att vara reducerade. Förmögenhetsskatten bör fasas ut och den särskilda löneskatten på vinstandelar tas bort. Fåmansbolag och andra mindre företag bör få lättnader i beskattningen.

Centerpartiet har ihärdigt verkat för lägre skatt på boende och har genom en överenskommelse med regeringen fått till stånd en sänkning av fastighetsskatten från 1,7 % till 1,5 %. Regeringens förslag om en sänkning av fastighetsskatten på hyresfastigheter avslås av *Centerpartiet*. Sänkningen är tillfällig och ger liten effekt. Det är också osäkert om den kommer hyresgästerna till godo.

Centerpartiet förespråkar sänkt skatt på arbete för ökad sysselsättning. För att skapa utrymme för detta bör skatterna höjas på verksamheter som tar naturens resurser i anspråk. Fordonsskatten för dieseldrivna personbilar bör förändras så att större vikt läggs vid miljöegenskaperna. För äldre dieseldrivna personbilar bör skrotningspremien höjas till 8 000 kr som en engångsåtgärd för att skrota ut de äldsta och mest miljöförorenande bilarna.

Energibeskattningen skall ge goda förutsättningar för den svenska industrins internationella konkurrenskraft. Beskattningen ger drivkrafter för hushållning och övergång till förnybara energislag. Vid utformningen av beskattningen skall den elintensiva industrins särskilda behov beaktas. Utsläpp av koldioxid vid förbränning av fossila bränslen påverkar klimatet. Det är därför angeläget att i största möjliga utsträckning undvika förbränning av fossila bränslen. Detta kan ske genom en aktiv energihushållning och genom att utnyttja förnybara energislag. En ökad användning av alternativa energislag inom trafiksektorn måste särskilt eftersträvas. Produktionen av

biobränslebaserade drivmedel i Sverige måste öka. Detta bör ske genom en ökad miljörelaterad avdragsskatten i kombination med en skattebefrielse för biobränslen.

Centerpartiet föreslår en stegvis höjning av produktionsskatten på kärnkrafts- och atomkraft som ett led i strävan mot avvecklad kärnkraft. Fastighetsskatten på vattenkraft bör återinföras liksom en miljöskatt på inrikes flyg.

I motion Sk306 yrkande 1 av Lennart Daléus m.fl. (c) begärs ett tillkännagivande om att skattepolitiken bör ges denna inriktning.

Folkpartiets politik innebär att skatter som är skadliga för arbete, företagande, sparande och investeringar sänks, att tjänstesektorn släpps loss genom rejäla skattelättnader och förenklingar och att det blir lättare att starta och driva företag. Folkpartiet föreslår skattesänkningar på 10–12 miljarder redan 1999.

Folkpartiet vill slopa värnskatten och höja brytpunkten så att de ursprungliga intentionerna uppfylls. En skattereduktion på 3 000 kr per år införs. Arbetsgivaravgifterna sänks med 5 procentenheter och en enkel och obyråkratisk modell för sänkt skatt på hushållstjänster ger en halvering av det vita priset och gör att den obalans mellan traditionellt manligt och traditionellt kvinnligt arbete om rotavdraget ger upphov till korrigeras. I princip alla som vill ha F-skattsedel bör också få en sådan, såvida de inte har näringsförbud. Sverige bör också verka för att EU:s momsdirektiv ändras så att en sänkt tjänstemoms blir möjlig.

Tillgången till riskvilligt kapital är ett ständigt problem för många småföretagare. Den viktigast åtgärden är att slopa dubbelbeskattningen på aktier. Vidare bör möjligheten att få uppskov med bolagsskatten så länge inga utdelningar lämnas nu utredas.

Förmögenhetsskatten bör avskaffas under mandatperioden. Som ett första steg bör sambeskattningen slopas och fribeloppet höjas till 1,2 miljoner kronor. Värderingen av aktier till 75 % bör återställas. Företagaren bör kunna lämna en förenklad företagardeklaration. Den snabba utvecklingen i arbetslivet gör det alltmer angeläget att finna former för finansiering av återkommande studier under yrkestiden. Folkpartiet föreslår att det nuvarande pensionssparandet breddas till ett kompetenskonto som möjliggör för individer att göra skattebefriade avsättningar som sedan kan användas för kompetenshöjning. Avdragsrätten för pensions- och kompetenssparande bör höjas till ett och ett halvt basbelopp. Regeringens förslag om en skattereduktion för 1999 föreslås ersatt med en höjning av barnbidragen redan 1999.

Fastighetsskatten skall lindras i utsatta områden med snabb stegring av taxeringsvärdena t.ex. på grund av efterfrågan från köpstarka sommargäster. Betalningsfristerna för mervärdesskatt bör förskjutas så att företag inte riskerar att behöva betala skatt innan betalning influtit.

I motion Sk308 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) framställs yrkanden om riktlinjer för skattepolitiken i enlighet med det anförda (yrkande 1) och om en grön skatteväxling (yrkande 18).

Genom att Sveriges finanser nu åter är i balans finns det en stabil grund för en offensiv och långsiktig politik som skapar rättvisa genom tillväxt, sysselsättning och utbildning. Till grund för denna politik ligger ett samarbete mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Politiken är inriktad på en fortsatt stram budgetdisciplin för sunda statsfinanser. Arbetslösheten skall minskas genom att fler människor får arbete eller utbildning som ger arbete. Alla skall ha möjlighet att öka sin kompetens och regeringen avser att till våren lägga ett förslag om hur kompetensutvecklingen i arbetslivet kan stärkas. Skolan, vården och omsorgen tillförs ytterligare resurser och kommuner och landsting får extra medel med anledning av Törlingdomen. Pensionärernas ekonomi förstärks genom att det fulla prisbasbeloppet återställs redan 1999 och genom en höjning av bostadstillägget. Barnbidraget och studiebidraget höjs med 100 kr år 2000 och med ytterligare 100 kr år 2001. Resurser satsas för att förbättra situationen för de hemlösa. Jämställdhetsarbetet intensifieras. Inom miljöområdet sker en kraftig förstärkning på flera punkter med bl.a. ökade resurser för skydd av naturområden samt en ökad användning av gröna nyckeltal.

De förslag om skattelättnader för låg- och medelinkomsttagare och för hyresgäster som regeringen lägger fram utgör enligt utskottets mening en del i en ansvarsfull politik för tillväxt, sysselsättning och rättvisa. Utskottet ställer sig bakom dessa förslag.

I det följande går utskottet närmare in på de skatteförslag som läggs fram i de olika budgetalternativen.

Fysiska personers inkomstskatt

Skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare

Budgetpropositionen

I propositionen föreslår regeringen att en särskild skattereduktion införs för låg- och medelinkomsttagarna under inkomståret 1999. Skattereduktionen uppgår till 1 320 kr för personer med pensionsgrundande inkomst upp till 135 000 kr. Skattereduktionen skall dock inte uppgå till högre belopp än den kommunalskatt som beräknas för året. För personer med pensionsgrundande inkomst över 135 000 kr reduceras reduktionsbeloppet med 1,2 % av överskjutande inkomst. Regeringen anför att det redan för år 1999 finns ett utrymme för att sänka skatteuttaget på arbetsinkomster men att det är för tidigt att utforma permanenta lösningar. Eftersom det i första hand är angeläget att åstadkomma förbättringar för låg- och medelinkomsttagarna är förslaget utformat så att skattelättnaden i allt väsentligt tillfaller personer med inkomster under den lägre brytpunkten i inkomstskatteskalen. Denna beräknas ligga vid en taxerad förvärvsinkomst på 245 000 kr år 1999. Skattelättnaden knyts till storleken på den pensionsgrundande inkomsten.

Motionerna

Moderaterna avvisar i motion Sk311 yrkande 7 av Carl Bildt m.fl. (m) förslaget. Enligt motionärerna är skattesänkningen för liten, tillfällig och dessutom felkonstruerad genom att den bidrar till att ytterligare höja marginalskatten för stora inkomstgrupper. Moderaterna har i sitt budgetalternativ i stället föreslagit en höjning av grundavdraget med 1 300 kr för såväl förvärvsarbetande som pensionärer.

Kristdemokraterna avvisar i motion Fi209 yrkande 7 av Alf Svensson m.fl. (kd) förslaget och föreslår i stället en höjning av grundavdraget med 8 400 kr för alla.

Centerpartiet godtar i motion Sk306 yrkande 13 delvis av Lennart Daléus m.fl. (c) att en skattereduktion införs som en tillfällig lösning men föreslår att den bestäms till 1800 kr i stället för 1 320 kr. När det gäller behovet av mer permanenta skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagarna förespråkar Centerpartiet en höjning av grundavdraget för dessa grupper.

I *Folkpartiets* motion Fi211 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) ersätts den av regeringen föreslagna skattereduktionen med en extra barnbidragshöjning år 1999. Motionärerna anför att det finns starka skäl att sänka skatten för låg- och medelinkomsttagare. En generell höjning av grundavdraget av sådan storlek att den skulle innebära någon verklig lättnad för låg- och medelinkomsttagare kan dock enligt motionärernas bedömning inte rymmas inom en ansvarsfull finanspolitik. En riktad höjning av grundavdraget skulle ge oacceptabla marginaleffekter. Motionärerna förespråkar därför i sitt budgetalternativ för år 2000 och senare en generell skattereduktion om 3 000 kr per person.

Utskottet

Regeringens förslag om en tillfällig skattereduktion för låg- och medelinkomsttagarna ingår som en del i det paket med åtgärder som regeringen lägger fram i budgetpropositionen. Förslagen innebär bl.a. förbättringar för pensionärer, barnfamiljer och låginkomsttagare. För barnfamiljerna föreslås höjda barnbidrag år 2000 och 2001 och för pensionärerna återställs pensionerna genom att fullt prisbasbelopp tillämpas redan fr.o.m. år 1999. För en ensamstående pensionär med minimipension innebär detta att pensionen höjs med ca 550 kr per år.

Enligt utskottets mening finns det skäl att prioritera en förbättrad köpkraft för låg- och medelinkomsttagarna under år 1999. Samtidigt står det klart att beskattningen av arbetsinkomster bör ses över. Det behövs en fördjupad och bred diskussion kring frågan hur den framtida beskattningen av arbetsinkomster skall utformas så att den på ett tillfredsställande sätt förenar önskemålen om ett fördelningspolitiskt rättvist utfall med det angelägna i att skatterna ger goda villkor för arbetsmarknadsdeltagande, arbetsutbud, utbildning och kompetensutveckling.

I avvaktan på den fördjupade bedömning och diskussion som krävs för en mer omfattande förändring av arbetsinkomstbeskattningen är det rimligt att

en tillfällig lösning väljs för inkomståret 1999. Enligt utskottets mening är det förslag som regeringen lägger fram väl avpassat för sitt ändamål. Skattereduktionen ger maximal effekt vid löneinkomster upp till drygt 11 000 kr per månad och har utformats så att effekten på marginalskatten i de följande inkomstskikten blir minimal.

Motionsförslagen om mer genomgripande förändringar i form av generella höjningar av grundavdraget är inte inriktade på låg- och medelinkomsttagarna och har därför inte den fördelningsprofil som är önskvärd. De påverkar också kommunernas skatteunderlag och är därför mindre lämpliga som en tillfällig åtgärd.

Med hänsyn till kravet på finansiering bör skattereduktionen bestämmas till det belopp som regeringen föreslår.

Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag och avstyrker övriga förslag.

Det fasta beloppet vid den statliga inkomstbeskattningen

Budgetpropositionen

I propositionen föreslår regeringen att kommuner och landsting tillförs 1,3 miljarder kronor genom att det föreskrivs att den statliga skatt om 200 kr som utgår på fysiska personers förvärvsinkomster skall utgöra kommunal inkomstskatt vid 2000 års taxering. Avsikten är att utrymmet för skola, vård och omsorg inte skall minskas som en följd av den s.k. Törlingdomen. 66,5 % av medlen skall enligt förslaget utgöra skatt till kommun och 33,5 % skall utgöra skatt till landsting.

Motionerna

Centerpartiet hemställer i motion Sk306 yrkande 14 av Lennart Daléus m.fl. (c) om avslag på regeringens förslag och föreslår i stället ökade anslag till kommunerna.

I motion Fi610 av Nils Fredrik Aurelius (m) hemställs att 2,4 % av medlen fördelas till de kyrkliga församlingarna.

Utskottet

Enligt utskottets bedömning kommer den tillfälliga omdirigeringen av skattemedel inte att ge upphov till några negativa effekter när det gäller de regler som styr de enskildas beskattning. Utskottet noterar att omdirigeringen medför att den av regeringen föreslagna skattereduktionen på förvärvsinkomster vid 2000 års taxering kan erhållas även mot de 200 kr som normalt utgör statlig inkomstskatt. I övrigt har utskottet inte någon kommentar till förslaget eller de redovisade motionsyrkandena.

Inkomstskatteskalen

Motionerna

Moderata samlingspartiet framställer i motion Sk311 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkanden som tar sikte på inkomstbeskattningen av förvärvsinkomster. Det beslutade andra fasta steget i den statliga inkomstskatteskalen slopas 1999 (yrkande 10) och ett förvärvsavdrag på 7 %, 9 % respektive 11–12 % av den kommunalt beskattningsbara inkomsten upp till 7,5 prisbasbelopp införs 1999–2001 (yrkandena 2 och 3). Grundavdraget höjs med 1 300 kr för alla (yrkande 5) och barnfamiljerna får ett extra grundavdrag på 10 000 kr per barn vid den kommunala beskattningen fr.o.m. 1999 (yrkande 8). Avdrag medges för styrkta barnomsorgskostnader (yrkande 9).

Kristdemokraternas yrkanden i motion Sk309 av Alf Svensson m.fl. (kd) innebär att det beslutade andra steget i den statliga inkomstskatteskalen slopas (yrkande 17) och att grundavdraget vid den kommunala beskattningen höjs kraftigt. År 1999 höjs grundavdraget med 8 400 kr till 17 100 kr och år 2000 höjs avdraget med ytterligare 3 200 kr till 20 300 kr. I inkomstlagen kring 110 000 kr taxerad inkomst kommer grundavdraget härefter att uppgå till 29 900 kr (yrkande 31).

Centerpartiet godtar den av regeringen föreslagna skattereduktionen men anser att den bör vara högre. I motion Sk306 yrkande 13 delvis av Lennart Daléus m.fl. (c) förordas en varaktig lösning för sänkta inkomstskatter genom höjt grundavdrag för människor med små eller medelstora inkomster. Højningen bör enligt motionärerna utformas på samma sätt som dagens grundavdrag och först trappas upp till en viss nivå och därefter trappas ner så att just låg- och medelinkomsttagare omfattas av højningen.

Även *Folkpartiets* förslag i motion Sk308 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) innebär att det beslutade andra steget i den statliga inkomstskatteskalen slopas (yrkande 4). Motionärerna anför att det finns starka skäl att sänka skatten för låg- och medelinkomsttagare. En generell højning av grundavdraget av sådan storlek att den skulle innebära någon verklig lättnad för låg- och medelinkomsttagare kan dock enligt motionärernas bedömning inte rymmas inom en ansvarsfull finanspolitik och en riktad højning av grundavdraget skulle ge oacceptabla marginaleffekter. Motionärerna föreslår därför i stället att en generell skattereduktion om 3 000 kr per person och år införs fr.o.m. år 2000 (yrkande 15). Folkpartiet står fast vid skattereformens intentioner att endast 15 % av löntagarna skall betala statsskatt, vilket innebär att brytpunkten måste höjas. Om möjligt bör detta enligt motionärerna genomföras under mandatperioden, i annat fall så snart som möjligt därefter (yrkande 16).

Utskottet

Efter utvärderingen av 1990–1991 års skattereform har kompletterande åtgärder bedömts som nödvändiga för att det fördelningspolitiska utfall som åsyftades i skattereformen skall uppnås. I anslutning till att den tillfälliga värnskatten upphör införs därför ett extra steg i skatteskalen fr.o.m. inkomst-året 1999.

Det utrymme för förbättringar som nu finns är en följd av att saneringspolitiken varit framgångsrik och lett till att Sverige nu har balans i de offentliga finanserna och en låg inflation. Utrymmet bör som utskottet anförde bl.a. tas i anspråk för att tillföra låg- och medelinkomsttagarna en ökad köpkraft.

Regeringen bedömer att det med en fortsatt ansvarsfull politik och en gradvis amortering av statsskulden kommer att utvecklas ett stigande överskott som kan tas i anspråk för bl.a. skattesänkningar. Om den ekonomiska utvecklingen ger utrymme för ytterligare skattesänkningar måste prioriteringar göras. Regeringen eftersträvar här en så bred uppslutning som möjligt och har därför föreslagit endast tillfälliga åtgärder på skattesidan och inbjudit samtliga riksdagspartier till överläggningar. Syftet med överläggningarna är att undersöka förutsättningarna för att uppnå en bred samsyn kring en önskad skattereform och härigenom skapa en ökad stabilitet i regelverket. Möjligheterna att förbättra betingelserna för hög tillväxt och hög sysselsättning genom att stimulera arbete, företagande, utbildning och sparande med skattepolitiska åtgärder bör diskuteras. Vidare anser regeringen att de ändrade förutsättningar som följer av den ökade internationaliseringen bör beaktas.

Enligt utskottets mening visar de förslag som läggs fram av partierna att regeringens prioritering av låg- och medelinkomsttagarna har ett brett stöd. Som anförts i vissa motioner har utvecklingen med ett ökande uttag av allmänna egenavgifter medfört att det finns ett behov av att kompensera låg- och medelinkomsttagarna. Regeringens förslag om en skattereduktion visar här på en tänkbar lösning, och regeringen har förutsatt att möjligheten att införa permanenta lösningar av liknande typ diskuteras i de kommande skatteöverläggningarna.

Utskottet kan instämma i att det på sikt bör vara ett mål att andelen skattskyldiga som erlägger statlig inkomstskatt nedbringas från dagens 18 % till 15 %.

I övrigt ser utskottet inte någon anledning att kommentera de förslag som lagts fram.

Utskottet avstyrker med det anförda samtliga aktuella motionsyrkanden.

Resor till och från arbetet m.m.

Bakgrund

Riksdagen har under höjt det avdragsgilla beloppet för kostnad för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats och i tjänsten från 13 kr till 15 kr fr.o.m. inkomståret 1998. Samtidigt höjdes gränsen för avdragsgilla kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen från 6 000 kr till 7 000 kr per år (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:FiU1).

Motionerna

Moderata samlingspartiet yrkar i motion Sk311 av Carl Bildt m.fl. (m) att avdraget för kostnad för resor med egen bil höjs till 16 kr (yrkande 19) och

att avdragsrätten utvidgas till resor till och från barnomsorg (yrkande 20). Vidare föreslås att gränsen för avdragsgilla kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen sänks till 6 000 kr per år (yrkande 21).

Kristdemokraterna hemställer i motion Sk309 av Alf Svensson m.fl. (kd) att avdragsgränsen återställs till 6 000 kr inkomståret 1999. Enligt motionärerna missgynnar den höga gränsen kollektivresenärer och de som har relativt korta resor med egen bil till arbetet (yrkande 18).

Utskottet

När riksdagen under hösten 1997 behandlade frågan om en uppjustering av det avdragsgilla beloppet för resor med egen bil hade detta legat på 13 kr sedan 1993. Ökade rörliga kostnader, bl.a. för bensin, gav då anledning till en uppjustering av avdraget. Eftersom den nya nivån borde bestå under flera år bestämdes uppjusteringen till 2 kr. Med hänsyn till statsfinanserna och för att ge åtgärden en tillfredsställande fördelningsprofil höjdes samtidigt gränsen för avdragsgilla kostnader för resor till och från arbetet från 6 000 kr till 7 000 kr. Konstruktionen innebär att åtgärden fick en inriktning mot dem med förhållandevis långa avstånd mellan bostaden och arbetsplatsen.

Som framgår har avsikten varit att fastställa avdragsbeloppet för resor med en viss marginal för att på det sättet undvika årliga justeringar. När det gäller avdragsgränsen för resor har denna utöver sin fördelningspolitiska innebörd också en praktisk betydelse genom att den bidrar till att förenkla taxeringsarbetet. Utskottet ser mot denna bakgrund inte någon anledning att nu överväga någon justering av de aktuella beloppen och avstyrker därför motionsyrkandena.

Pensionssparande

Bakgrund

Möjligheten att göra avdrag för premie för makes pensionsförsäkring slopades 1973 som ett led i 1970 års särbeskattningsreform. Härigenom hindrades ett utnyttjande av makars skilda marginalskattesatser.

Som ett led i finansieringen av EU-medlemskapet begränsades det allmänna avdragsutrymmet för privata pensionsförsäkringspremier och insättningar på pensionssparkonton till ett halvt basbelopp fr.o.m. den 8 april 1995. Avdragsutrymmet för den som har pensionsrätt i anställning minskades till 5 % av inkomsten mellan 10 och 20 basbelopp (prop. 1994/95: 203, bet. 1994/95:SkU28).

Motionerna

Moderaterna yrkar i motion Sk311 av Carl Bildt m.fl. (m) att avdragsutrymmet för eget pensionssparande återställs till ett basbelopp och att avdragsmedges för makes förmåner (yrkande 22).

Kristdemokraterna föreslår i motion Sk309 av Alf Svensson m.fl. (kd) att sparandet till egen pension stimuleras genom att avdragsrätten för eget pensionssparande höjs till ett basbelopp (yrkande 11).

Folkpartiet föreslår i motion Sk308 yrkande 11 delvis av Lars Leijonborg m.fl. (fp) också en höjning av avdragsrätten för sparande i privata pensionsförsäkringar till 1,5 basbelopp. Folkpartiets förslag innefattar också en utvidgning av ändamålet med sparandet till utbildningsinsatser. Även i motion Sf283 yrkande 1 delvis av Kerstin Heinemann m.fl. (fp) föreslås en höjning av avdragsrätten för eget pensionssparande till 1,5 basbelopp.

Utskottet

Utskottet anser att principen om särbeskattning av makar bör upprätthållas även när det gäller möjligheten att göra avdrag för eget pensionssparande. Möjligheten att göra avdrag för makes kostnad för pensionering bör därför inte återinföras. De skatteregler som gäller för eget pensionssparande lämnar ett utrymme för att skapa ett efterlevandeskydd för make och barn genom förmånstagarförordnanden. Intresset av att skapa ett pensionsskydd för bl.a. make bör kunna tillgodoses inom ramen för dessa regler.

Förslagen om en ytterligare höjning av avdraget för eget pensionssparande kräver finansiering och avstyrks därför av utskottet.

Kompetenskonton m.m.

Motionerna

Kristdemokraterna anför i motion Sk309 av Alf Svensson m.fl. (kd) att skattelagstiftningen bör ge möjlighet att med avdragsrätt sätta in medel på ett för arbetsgivaren och den enskilde gemensamt utbildningskonto. De belopp som genom förhandling förs upp på kontot skall enbart kunna användas för den enskildes egen kompetensutveckling. Med denna lösning skulle det gemensamma ansvaret och den individuella drivkraften gynna alla parter. Ett förslag skulle kunna träda i kraft den 1 juli 1999 (yrkande 14).

Folkpartiet föreslår i motionerna Sk308 och Fi211 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) att avdragsrätten för eget pensionssparande höjs till 1,5 basbelopp och utvidgas till ett pensions- och utvecklingssparande med skattefria avsättningar som senare kan användas för kompetenshöjning (Sk308 yrkande 11 delvis). Ett liknande yrkande framställs i motion Sf283 yrkande 1 delvis av Kerstin Heinemann m.fl. (fp).

Utskottet

Enligt utskottets mening är det en fördel om skattesystemet kan bidra till och underlätta en förstärkning av kompetensen i näringslivet. De skattesamtal som regeringen inbjuder till gäller också särskilt möjligheterna att förbättra betingelserna för hög tillväxt och hög sysselsättning genom att stimulera arbete, företagande, utbildning och sparande med skattepolitiska åtgärder.

De förslag som motionärerna lägger fram bygger på ett kontosystem där uttagen beskattas och ger därför en skattestimulans som främst beror på att beskattningen av avsättningarna till kontot skjuts upp en tid. För höginkomsttagarna tillkommer möjligheten att göra en skattevinst genom att beskattningen vid uttaget är lägre än när avsättningen gjordes. Tekniken är således inte invändningsfri ur fördelningssynpunkt.

Det kan anmärkas att regeringen har för avsikt att under våren 1999 lägga fram ett förslag om hur kompetenslinjen i näringslivet kan stärkas. Förslaget skall träda i kraft den 1 januari 2000. En förutsättning för att en statlig stimulans skall införas är enligt vad som anförs i propositionen att arbetsmarknadens parter bidrar med en ansvarsfull delfinansiering.

Med det anförda avstyrker utskottet förslagen.

Tjänstesektorn

Bakgrund

Frågor om särskilda skatteregler för tjänstesektorn har behandlats i Tjänsteutredningens betänkande Uppskattad sysselsättning (SOU 1994:43) och i Tjänstebeskattningsutredningens betänkande Skatter, tjänster och sysselsättning (SOU 1997:17).

Motionerna

I en gemensam motion från *Moderaterna*, *Kristdemokraterna* och *Folkpartiet* föreslås en permanent skattereduktion för rotarbeten och hushållstjänster. Skattereduktion skall medges med 50 % av kostnaden inklusive moms för arbete som utförs i hemmet eller på den egna tomten. Skattereduktionen begränsas till 25 000 kr per hushåll och år. För att skattereduktion skall kunna utgå direkt vid köp är det företaget som tillhandahåller tjänsten som medges reduktionen vid sin månatliga skattedeklaration. Om tjänsten tillhandahålls av en privatperson anmäls den överenskomna ersättningen till skattemyndigheten som beräknar totalkostnaden och drar av 50 % skattereduktion. Överskrider ett hushåll den maximala skattereduktionen debiteras mellanskillnaden som kvarskatt.

Enligt motionärerna är enmansföretagare i en modern tjänstebransch ofta i situationen att de nekas F-skattsedel. Regelverket kring näringsbegreppet måste enligt motionärerna ändras så att det blir möjligt för alla som så önskar att få en F-skattsedel.

Det gemensamma förslaget läggs fram i motion Sk303 av Bo Lundgren m.fl. (m, kd, fp). Yrkanden till stöd för detta förslag framställs i motionerna Sk310 yrkandena 5 och 6 av Carl Bildt m.fl. (m), Sk302 yrkandena 1 och 2 av Bo Lundgren m.fl. (m), Sk629 yrkande 11 av Bo Lundgren m.fl. (m), Sk609 av Kent Olsson m.fl. (m, kd), Sk309 yrkande 13 av Alf Svensson m.fl. (kd), Sk308 yrkande 2 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) och motion A811 yrkande 4 av Lars Leijonborg m.fl. (fp).

Centerpartiet föreslår i motion Sk306 (yrkande 8) av Lennart Daléus m.fl. (c) att ett RUT-avdrag införs. Enligt förslaget skall skattereduktion medges

med 50 % av arbetskostnaden för hushållsnära tjänster som utförs i hemmet och med upp till 20 000 kr per hushåll och år. Begreppet hushållstjänster omfattar tjänster som utförs i hemmet som tvätt, städning, omsorg och trädgårdsskötsel. Avdraget bör införas den 1 juli 1999 och verksamheten fortgå under två år.

Utskottet

Enligt utskottets mening skulle införandet av en särskild stimulans för tjänstesektorn i den form motionärerna föreslår innebära ett avsteg från de principer om en likformig och neutral beskattning som ligger till grund för skattereformen och som enligt utskottets mening bör gälla. Det är också kostsamt att genom stimulanser försöka skapa en tjänsteproduktion som kan konkurrera med hushållens egen tjänsteproduktion. Risken är att effekterna på sysselsättningen blir mycket små eller inga alls samtidigt som kostnaderna blir stora. De erfarenheter som man har gjort i Danmark talar för en sådan utgång.

När det gäller motionärernas förslag om F-skattsedel till alla har riksdagen under hösten 1997 fattat beslut om lättnader i bestämmelserna om F-skattsedel som innebär att de skattskyldiga efter den 1 januari 1998 inte längre behöver visa att de avser att bedriva näringsverksamhet. Det räcker med ett påstående. I en rapport under år 1998 har Riksskatteverket föreslagit att näringsbegreppet utvidgas i syfte att ytterligare underlätta för de skattskyldiga att få F-skattsedel. Remissinstanserna har dock haft invändningar mot detta förslag, bl.a. på den grunden att utredningen snarast visar att det inte är lagtexten utan tillämpningen som lägger hinder i vägen och att en intensifierad utbildning av handläggarna borde kunna lösa problemet med att vissa yrkeskategorier inte bedöms som näringsidkare. Remissinstanserna har också varnat för att utan mycket starka skäl göra ändringar i ett så centralt begrepp som det skatterättsliga näringsbegreppet. Regeringen har mot denna bakgrund beslutat att inte gå vidare med förslaget. Regeringen bedömer att de åtgärder som redan vidtagits och den utbildning som planeras kan väntas leda i avsedd riktning.

Utskottet är mot den angivna bakgrunden inte berett att tillstyrka förslagen om en särskild skattereduktion för hushållstjänster och om ytterligare lättnader i reglerna om F-skattsedel.

Yrkesfiskare

Motionerna

Kristdemokraterna tar i motionerna Sk309 yrkande 26 av Alf Svensson m.fl. (kd) och MJ224 yrkande 36 av Alf Svensson m.fl. (kd) upp frågan om ett särskilt avdrag för ökade levnadskostnader för yrkesfiskare. Motionärerna anför att det svenska fisket verkar på en internationell marknad, där fiskefartygen lägger till och säljer fisk i ett flertal länder med påföljd att konkurrensen blir hård och att det svenska fisket därför måste ha likvärdiga

skattevillkor med sina konkurrentländer. Ett särskilt skatteavdrag för yrkesfiskare bör därför införas.

Även *Centerpartiet* tar i motion Sk306 yrkande 12 av Lennart Daléus m.fl. (c) upp denna fråga och föreslår ett yrkesfiskeavdrag för de svenska fiskarna. Skatteavdraget bör vara utformat efter dansk modell, eftersom denna har godkänts av EU-kommissionen. Eftersom riksdagen tidigare enhälligt beställt ett förslag om yrkesfiskeavdrag bör regeringen nu uppmanas att återkomma till riksdagen med ett förslag om yrkesfiskeavdrag i likhet med det som finns i Danmark.

Utskottet

Vid behandlingen av motsvarande motionsyrkanden hösten 1996 förutsatte utskottet (bet. 1996/97:SkU13) att regeringen så snart som möjligt skulle slutföra en pågående beredning av frågan om yrkesfiskarnas konkurrens-situation i förhållande till grannländerna och därefter återkomma till riksdagen med förslag som tillgodoser motionärernas krav på konkurrensneutralitet. Utskottet förordade ett tillkännagivande till regeringen med detta innehåll. Riksdagen följde utskottet.

Regeringen har därefter tillkallat en särskild utredare med uppgift att kartlägga och analysera det svenska yrkesfiskets långsiktiga konkurrensförutsättningar och konkurrensvillkor i den förändrade situation som medlemskapet i Europeiska unionen innebär. Utredningen skall jämföra konkurrensförutsättningarna gentemot våra främsta konkurrentländer, även i fråga om skattevillkoren. Den nuvarande politikens effekter på svensk fiskerinäring och effekter på statsfinansiella utgifter samt sysselsättning skall belysas. Utredningen skulle ursprungligen vara klar under våren 1998, men har fått förlängd tid till den 4 december 1998.

Utskottet förutsätter att regeringen, när den nu pågående utredningen har avslutat sitt arbete, påskyndar den fortsatta beredningen av frågan och därefter skyndsamt återkommer till riksdagen med ett förslag i enlighet med vad riksdagen tidigare har uttalat. Utskottet anser att motionerna är tillgodosedda genom det tidigare tillkännagivandet och med vad utskottet nu anfört om den fortsatta beredningen av frågan och avstyrker dessa.

Beskattning av royalty

Motionerna

Moderaterna yrkar i motion Sk302 yrkande 3 av Bo Lundgren m.fl. (m) att riksdagen fattar beslut om att royalty som härrör från patent skall beskattas som kapitalinkomst fr.o.m. den 1 januari 1999.

Kristdemokraterna föreslår i motion Sk309 yrkande 5 av Alf Svensson m.fl. (kd) två års skattefrihet för royalty på patenterade uppfinningar och därefter beskattning som inkomst av kapital.

Utskottet

Enligt utskottets mening bör det undvikas att införa särskilda skattestimulanser för viss typ av verksamhet. Förslag om skattefrihet under begränsad tid för royaltyinkomster har tidigare föreslagits av Innovationsutredningen (SOU 1993:84), men har inte ansetts vara aktuella att genomföra. Motionsförslag om skattelättnader för royalty och patenterade uppfinningar har avslagits av riksdagen under våren 1998 i skatteutskottets betänkande om företagsskatter (bet. 1997/98:Sk16) och i anslutning till vårpropositionen (yttr. 1997/98:SkU4y).

Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Inkomst av kapital

Motionen

Moderaterna föreslår i motion Sk302 yrkande 4 av Bo Lundgren m.fl. (m) att kapitalinkomstskatten sänks till 28 % den 1 januari 2000 och till 25 % den 1 januari 2001.

Utskottet

Kapitalinkomstbeskattningen utgör en av de punkter som tas upp i de överläggningar om skattesystemets framtida utformning som regeringen har inbjudit till. Det bör anmärkas att åtgärder inom skattepolitiken inte får äventyra starka offentliga finanser eller en sund samhällsekonomi och inte heller en god kvalitet inom skola, vård och omsorg. De får inte heller leda till ökade klyftor inom samhället.

Utskottet avstyrker yrkandena om att nu besluta om kraftiga sänkningar i kapitalbeskattningen.

Pensionärernas särskilda grundavdrag

Bakgrund

Den som under ett beskattningsår uppburit folkpension med minst 6 000 kr kan vid taxeringen ha rätt till särskilt grundavdrag för pensionärer. Maximalt avdrag motsvarar summan av folkpension och ett pensionstillskott för ålderspensionär.

I budgetpropositionen 1997/98:1 anfördes att en person som uppbär både arbetsskadelivränta och förtidspension får hela inkomstbortfallet täckt genom livränta samtidigt som förtidspensionen kan ge en rätt till särskilt grundavdrag. Detta leder till en överkompensation där nettoinkomsten kan bli högre än vid förvärvsarbete. Regeringen anförde att ett sådant system är orimligt eftersom det skapar felaktiga incitament och motverkar arbetslinjen och föreslog i budgetpropositionen att arbetsskadelivränta som är samordnad med förtidspension skall reducera det särskilda grundavdraget. Förslaget bifölls av riksdagen (bet. 1997/98:FiU1 s. 131 f.).

Motionerna

Moderaterna hemställer i motion Sk311 yrkande 6 av Carl Bildt m.fl. (m) att riksdagen beslutar om en återgång till tidigare regler när det gäller förtidspensionärers särskilda grundavdrag. I motion Sk301 av Göte Jonsson (m) framställs ett yrkande med samma inriktning.

Utskottet

Enligt utskottets mening finns det inte anledning att ändra riksdagens beslut om att arbetsskadelivränta som är samordnad med förtidspension skall reducera det särskilda grundavdraget. Det kan anmärkas att ålderspensions-reformen innebär att det särskilda grundavdraget för pensionärer inom några år kommer att ersättas med olika garantipensioner.

Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Juridiska personers inkomstskatt

Ägarbeskattning

Motionerna

Moderaterna hemställer i motion Sk310 yrkande 1 av Carl Bildt m.fl. (m) att dubbelbeskattningen av utdelade och kvarhållna vinster slopas fr.o.m. 1999.

Även *Kristdemokraterna* framställer yrkanden av denna innebörd. I motion Sk309 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkas att dubbelbeskattningen av avkastning på aktier avvecklas i två steg med en minskning av skattenivån till 15 % år 1999 och till 0 % år 2000 (yrkande 8). Personer som köper nyemitterade aktier i onoterade bolag skall dessutom ha möjlighet till en skattereduktion (riskkapitalavdrag). Avdrag skall få göras mot inkomst av kapital likaväl som mot inkomst av tjänst. Reduktionen skall även gälla köp av aktier i egna och närståendes fåmansföretag. Avdragsrätten skall gälla investeringar upp till en nivå av 100 000 kr. Skattereduktion skall medges även för indirekta riskkapitalinvesteringar via ett företag eller en fond som gör de direkta investeringarna. Denna form möjliggör enligt motionärerna en bättre riskspridning för enskilda investerare. Riskkapitalavdraget skall vara permanent. Avdragsrätten skall ses som en kompensation för den större risk det innebär att köpa aktier i små, onoterade företag (yrkande 4).

Centerpartiet föreslår i motion Sk306 yrkande 9 av Lennart Daléus m.fl. (c) att kommanditbolag och handelsbolag ges en lindring i beskattningen genom att en större andel av det egna kapitalet får tas ut skattefritt. Enligt motionärerna bör kommanditbolag och handelsbolag få en motsvarighet till den lindring i dubbelbeskattningen som gäller för de onoterade aktiebolagen. Handels- och kommanditbolagen används alltmer som riskkapitalbolag och genererar därvid indirekt sysselsättning i de bolag som de satsar kapital i.

Folkpartiet hemställer i motion Sk308 yrkande 5 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) att dubbelbeskattningen av aktier slopas.

Genom lagstiftning under hösten 1996 (prop. 1996/97:45, bet. 1996/97:SkU13), som har kompletterats under våren 1997 (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20), har riksdagen genomfört omfattande lättnader i beskattningen av utdelning och reavinst på aktier i onoterade företag fr.o.m. 1998 års taxering. Lättnaderna ersatte det riskkapitalavdrag som införts tidigare. Lagstiftningen skall främja investeringar i små och medelstora företag och skapa nya arbetstillfällen i dessa företag.

Ett problem med en mer generellt utformad lättnad är enligt utskottets mening att en sådan sannolikt skulle bidra till att höja avkastningskravet på investeringar i små företag och samtidigt få endast en mycket begränsad betydelse för de större företagens investeringar. Härtill kommer den mycket betydande statsfinansiella kostnad som en generell skattelättnad skulle innebära.

Enligt utskottets mening bör ytterligare ändringar i ägarbeskattningen inte övervägas innan tillräckliga erfarenheter har vunnits av de lättnadsregler som gäller fr.o.m. 1998 års taxering. Utskottet avstyrker följaktligen motionsyrkandena.

Fåmansföretag

Motionerna

Moderata samlingspartiet hemställer i motionerna Sk310 yrkande 2 av Carl Bildt m.fl. (m) och Sk629 yrkandena 1–10 av Bo Lundgren m.fl. (m) om enklare och mer rättvisa regler för fåmansföretagen. Motionärerna hemställer att utdelning till en aktiv delägare i ett fåmansbolag beskattas som inkomst av kapital om ägaren har tagit ut en lön som minst motsvarar den lön som en anställd kollega i samma yrke har. Vidare hemställs att de s.k. stoppreglerna avskaffas.

Kristdemokraterna hemställer i motion N330 yrkande 15 av Alf Svensson m.fl. (kd) att nya enkla regler som jämställer fåmansföretagen med andra företag snarast måste utarbetas. Bl.a. bör den utdelning som ägaren tar ut beskattas som inkomst av kapital så snart en rimlig lön har tagits ut.

I *Centerpartiets* motion Sk306 av Lennart Daléus m.fl. (c) instämmer motionärerna i Stoppregelutredningens slutsats att fåmansbolagen i största möjliga utsträckning bör följa generella regler men vill avvakta regeringens förslag i denna del (yrkande 6). Däremot föreslår motionärerna en omedelbar förändring när det gäller beskattningen av utdelning. Enligt motionärerna bör det lönebaserade utrymmet för kapitalbeskattning utvidgas genom att den nuvarande tröskeln på tio basbelopp sänks till fem basbelopp (yrkande 7).

Folkpartiet anför i motion Sk308 yrkande 7 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) att det är positivt att regeringen överväger att slopa stoppreglerna men att även det förhållandet att fåmansbolagen träffas av strängare skatteregler när det gäller reavinster och skatt på utdelning bör åtgärdas. I avvaktan på ett förslag från regeringen föreslår motionärerna en temporär lösning som innebär att utdelning i fåmansbolag får beskattas som kapitalinkomst om

ägaren tagit ut en lön som ungefär motsvarar vad en anställd i branschen tjänar.

Utskottet

Som utskottet nyss nämnt har riksdagen beslutat om lättnader i ägarbeskattningen i onoterade företag fr.o.m. 1998 års taxering. Beslutet innebär att utdelningar och reavinster på onoterade aktier delvis har undantagits från beskattning, men också att den del av inkomsterna som kapitalbeskattas hos aktiva delägare i företaget har utvidgats. Ägarbeskattningen i onoterade bolag har på detta sätt sänkts med 4 miljarder kronor. Vidare har en sänkning av socialavgifterna på 3 miljarder kronor med inriktning på små och medelstora företag genomförts.

Ett annat prioriterat område är att genomföra förenklingar för de mindre företagen. Stoppregelutredningen har i betänkandet Stoppreglerna (SOU 1998:116) föreslagit att merparten av de s.k. stoppreglerna avskaffas. Av budgetpropositionen framgår också att regeringen avser att återkomma med ett förslag om att de särskilda stoppreglerna slopas och att vanliga principer för beskattningen skall gälla i dessa fall.

Förenklingsutredningen, vars arbete är inriktat på skatteförhållandena för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag, fick våren 1998 tilläggsdirektiv som innebär att en översyn skall göras av såväl redovisnings- som skatteregler med särskild inriktning på företag i tjänstesektorn. Förslag från utredningen kommer att presenteras under hösten 1998.

Enligt utskottets mening har reglerna för de mindre företagen nu fått en struktur som i allt väsentligt bör bestå och tillåtas verka under en följd av år. Utskottet anser också att de möjligheter till ytterligare förenklingar och förbättringar av reglerna som kan framkomma skall tas till vara.

Med det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Redovisning av moms och annan skatt

Bakgrund

Riksdagen fattade hösten 1995 beslut om en förkortning av redovisningsperioderna för moms från två månader till en månad och en förkortning av betalningstiderna från 35 dagar till 20 dagar efter redovisningsperiodens slut. Omläggningen motiverades av statsfinansiella skäl och konkurrensskäl och utformades med särskilda undantag för de mindre företagen (prop. 1995/96:19, bet. 1995/96:SkU11 och prop. 1995/96:198, bet. 1995/96:SkU31). I samband med skattekontoreformen ändrades inbetalningsdagarna för skatt till den 12:e i andra månaden efter redovisningsperioden (i januari och i vissa fall augusti den 17:e) respektive den 26:e i månaden efter redovisningsperioden beroende på om beskattningsunderlaget, exklusive gemenskapsinterna förvärv och import, understigit eller överstigit 40 miljoner kronor. Ändringen innebar att betalningstidpunkten för moms senarelades något samtidigt som ansvaret för betalningsöverföringen lades på den enskilde (prop. 1996/97:100, bet. 1996/97:SkU23).

Motionerna

Moderaterna yrkar i motion Sk310 yrkande 4 av Carl Bildt m.fl. (m) att alla företag skall betala in skatt den 12:e i andra månaden efter uppbörds-månaden. För att öka rättssäkerheten bör förfallodagsbegreppet ändras så att det räcker att företaget har betalat skatterna på förfallodagen.

Kristdemokraterna föreslår i motion Sk309 yrkande 6 av Alf Svensson m.fl. (kd) att inbetalningstidpunkten för moms skjuts till den sista dagen i månaden efter redovisningsperiodens slut för alla företag.

Folkpartiet hemställer i motion Sk308 yrkande 9 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) att äldre bestämmelser om inbetalningstidpunkt återinförs.

Utskottet

Skattekontoreformen innebar att enhetliga regler infördes för företagarnas skatteinbetalningar. Skatter redovisades tidigare var för sig, i många fall med skilda förfallodagar och med olika regler för ansvar för betalningsöverföringen. De nya redovisnings- och betalningstidpunkterna har valts med beaktande av ett flertal olika faktorer, bl.a. och i hög grad de statsfinansiella aspekterna men också den betalningsskyldiges behov av rimlig tid att åstadkomma en korrekt redovisning och få fram nödvändiga medel. Beträffande momsinsbetalningarna har de nya tidpunkterna inneburit en viss senareläggning i förhållande till tidigare regler. Senareläggningen har kunnat genomföras utan negativa konsekvenser för statsinkomsterna bl.a. därför att innebörden av begreppet förfallodag ändrats.

Utskottet är mot angiven bakgrund inte berett att överväga förändringar i dessa regler och avstyrker därför motionsyrkandena.

Investeringar i kärnkraftverk

Bakgrund

Möjligheten att överföra inkomster mellan bolag genom koncernbidrag har införts därför att man inte vill att skattereglerna skall lägga hinder i vägen för den näringsidkare som av olika skäl vill bedriva sin verksamhet uppdelad på flera juridiska personer. Koncernbidragen ger en näringsidkare möjlighet att göra rena resultatöverföringar inom en grupp företag. En förutsättning för att koncernbidrag skall kunna lämnas är att det är fråga om ett kvalificerat koncernförhållande, dvs. moderföretaget skall äga mer än 90 % av aktierna i dotterföretaget. En ytterligare förutsättning i fråga om koncernbidrag som lämnas från dotterföretag till moderföretag är att en motsvarande utdelning hade varit skattefri.

Reglerna om koncernbidrag kompletteras med en möjlighet att få dispens från de krav som uppställts (Lex ASEA-Atom). För dispens fordras att bidraget lämnas för verksamhet som har väsentlig betydelse från samhällsekonomisk synpunkt. Syftet är i första hand att göra det möjligt för två eller flera företag att gå ihop om ett projekt som har väsentlig betydelse för t.ex. energiförsörjning, kommunikationer eller försvar.

Motionen

Centerpartiet föreslår i motion Fi210 yrkande 36 av Lennart Daléus m.fl. (c) att möjligheten att få dispens från de krav som uppställs i koncernbidragsreglerna slopas när det gäller investeringar i kärnkraftverk.

Utskottet

Enligt utskottets mening är den dispensmöjlighet som motionärerna syftar på generell och används för att underlätta olika typer av investeringar av samhällsekonomisk betydelse. Det ankommer på regeringen att fatta beslut om sådana dispenser.

Utskottet ser inte någon anledning att ändra denna regel och avstyrker därför motionsyrkandet.

Social- och arbetsgivaravgifter

Särskild löneskatt på vinstandelsmedel

Bakgrund

Från och med den 1 januari 1997 tas särskild löneskatt ut på bidrag som en arbetsgivare lämnar till en vinstandelsstiftelse (prop. 1996/97:21, bet. 1996/97:FiU1, rskr. 1996/97:53). I propositionen framhölls att en av grundtankarna bakom skattereformen är att alla typer av förvärvsinkomster skall behandlas likformigt.

Vad beträffar utbetalning från en vinstandelsstiftelse gäller sedan den 1 januari 1993 som en förutsättning för befrielse från att betala socialavgifter (i vissa fall särskild löneskatt) att de bidrag som arbetsgivaren lämnat skall ha varit avsedda att vara bundna under minst tre kalenderår, tillkomma en betydande del av de anställda och lämnas till dem på likartade villkor. Om dessa villkor inte är uppfyllda eller om ersättning lämnas till bl.a. delägare eller företagsledare i ett fåmansbolag gäller i princip inte sådan avgiftsfrihet.

Riksdagen har under våren 1998 – med anledning av en v-motion – givit regeringen till känna att regeringen bör låta göra en kartläggning av förekomsten av vinstandelsstiftelser, sammansättningen av deras styrelser samt ekonomin i vinstandelsstiftelserna. Regeringen bör därefter återkomma till riksdagen med en redovisning av kartläggningen (bet. 1997/98:SfU10).

Motionerna

I motioner från Moderaterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet framställs yrkanden om att den särskilda löneskatten på avsättningar till vinstandelsstiftelser slopas. Sådana yrkanden framställs i motionerna Sk302 yrkande 6 av Bo Lundgren m.fl. (m), Sk309 yrkande 12 av Alf Svensson m.fl. (kd), Sk306 yrkande 5 av Lennart Daléus m.fl. (c) och Sk308 yrkande 10 av Lars Leijonborg m.fl. (fp).

Enligt utskottets mening är uttaget av särskild löneskatt på avsättningar till vinstandelsstiftelser en följd av principerna om likformig beskattning. Utskottet har vid ett antal tillfällen avstyrkt yrkanden om ett slopande av löneskatten på dessa avsättningar. Det kan finnas skäl att framhålla att en särskild stimulans för vinstandelsstiftelserna har införts genom att utbetalningarna under vissa villkor är undantagna från socialavgift.

Riksdagen har under våren som sin mening givit regeringen till känna att regeringen bör låta göra en kartläggning av förekomsten av vinstandelsstiftelser, sammansättningen av deras styrelser samt ekonomin i vinstandelsstiftelserna och därefter återkomma med en redovisning till riksdagen. En kartläggning av vinstandelsstiftelserna pågår således inom Regeringskansliet.

Med det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Skatt på egendom

Fastighetsskatten på bostadshyreshus (budgetpropositionen)

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att fastighetsskatten på hyreshus (bostadsdelen) sänks från 1,5 % till 1,3 % under år 1999. Förslaget begränsas till att avse bostadshyreshus, vilket innebär att såväl hyresgäster som bostadsrättshavare kan komma att få reducerade boendekostnader. Till skillnad från vad som gäller för villaägarna har dessa grupper enligt vad som anförts i propositionen i mindre utsträckning tillgodogjort sig de senaste årens räntesänkningar. Regeringen förväntar sig att den lägre skattenivån omsätts i lägre hyror och avgifter. Regeringen avser att i 1999 års ekonomiska vårproposition – efter förnyade bedömningar av den ekonomiska utvecklingen – överväga att sänkningen förlängs till att avse även år 2000.

Motionerna

Moderaterna hemställer i motion Sk311 yrkandena 11 och 13 av Carl Bildt m.fl. (m) att fastighetsskatten på bostäder sänks till 1,4 % den 1 januari 1998, till 1,3 % den 1 januari 1999, till 1,2 % den 1 januari 2000 och till 1,1 % den 1 januari 2001. Ett motsvarande yrkande framställs också i motion Bo209 yrkande 4 av Knut Billing m.fl. (m).

Kristdemokraterna hemställer i motionerna Fi209 yrkande 8 och Sk309 yrkande 19 av Alf Svensson m.fl. (kd) att regeringens förslag avslås och att fastighetsskatten sänks till 1,4 % den 1 januari 1999. I motionerna Sk307 yrkande 2 av Holger Gustafsson m.fl. (kd) och Bo237 yrkande 13 av Ulla-Britt Hagström (kd) framställs liknande yrkanden.

Även *Centerpartiet* hemställer i motion Sk306 yrkande 16 av Lennart Daléus m.fl. (c) om avslag på regeringens förslag.

I motion Sk305 av Sören Lekberg och Ingemar Josefsson (båda s) yrkas att den av regeringen föreslagna skattesänkningen utvidgas så att den även omfattar småhus som är upplåtna med hyres- och bostadsrätt.

Utskottet

Regeringen har under våren 1998 tillkallat en parlamentariskt sammansatt kommitté, Fastighetsbeskattningskommittén, som bl.a. har till uppgift att göra en allmän översyn av fastighetsskatten. Uppdraget skall vara avslutat före utgången av år 1999.

Saneringsprogrammet har slutförts med gott resultat och Sveriges ekonomi befinner sig åter i balans och med goda förutsättningar för en fortsatt tillväxt. För bl.a. villaägare har övergången från en inflationsekonomi med höga räntor till en stabil ekonomi med låga inflationsförväntningar och låg ränta i många fall medfört dramatiska förbättringar. Boende i hyreshus har i mindre utsträckning kunnat tillgodogöra sig de senaste åren räntesänkningar, och det finns mot denna bakgrund anledning att som regeringen föreslår söka bidra till en sänkning av boendekostnaderna för dessa grupper. Regeringens förslag är inriktat på en sådan effekt.

Eftersom det pågår en allmän översyn av fastighetsbeskattningen har regeringen valt att föreslå en tillfällig sänkning av fastighetsskatten. En förlängning till år 2000 kan dock bli aktuell om utrymme finns för en sådan åtgärd.

Utskottet har ingen invändning mot regeringens förslag och förutsätter i likhet med regeringen att skattesänkningen får ett genomslag på hyror och avgifter. När det gäller frågan om en utvidgning till hyresvillor bör dessa med hänsyn till bakgrunden till förslaget inte omfattas av nedsättningen.

Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag och avstyrker motionerna.

Fastighetsbeskattningen i övrigt

Motionerna

I motioner från *Moderaterna* framställs yrkanden om en övergång till schablonbeskattning för småhus och om att fastighetskatt skall utgå på halva markvärdet. Sådana yrkanden framställs i motionerna Sk311 yrkandena 12 och 14 av Carl Bildt m.fl. (m) och Bo209 yrkande 6 av Knut Billing m.fl. (m). Vidare begärs i flera motioner tillkännagivanden om de problem som fastighetsskatten ger upphov till i bl.a. skärgården och om behovet av att taxeringsförfarandet förenklas. Sådana yrkanden finns i motionerna MJ406 yrkande 2 av Carl G Nilsson (m), Sk647 yrkandena 1, 2 och 4 av Inga Berggren och Ingvar Eriksson (båda m) och Sk731 yrkande 2 av Jeppe Johnsson och Ingvar Eriksson (båda m). I motion Sk311 yrkande 15 av Carl Bildt m.fl. (m) begärs också ett tillkännagivande om att de s.k. krisårgångarna inte bör föras in i fastighetsskattesystemet 1999.

Kristdemokraterna hemställer i motion Sk309 yrkandena 20 och 32 av Alf Svensson m.fl. (kd) att fastighetsskatten beräknas på en tredjedel av

markvärdet till den del det överstiger 150 000 kr och att krisårgångarnas inträde i fastighetsskattesystemet skjuts upp ett år. I motion Sk307 yrkandena 1, 3, 4 och 8 av Holger Gustafsson m.fl. (kd) hemställs att den statliga fastighetsskatten avvecklas på sikt och att kommunerna i stället får rätt att ta ut en avgift för gatuunderhåll och liknande. Vidare skall fastighetsskatten fr.o.m. den 1 januari 1999 beräknas på en tredjedel av den del av markvärdet som överstiger 150 000 kr. Lägesfaktorns genomslag på byggnadsvärdet skall begränsas genom att tabellnivåvärdet begränsas till 5. Krisårgångarnas inträde i fastighetsskattesystemet bör enligt motionärerna skjutas upp ett år. I motion N231 yrkande 4 av Dan Ericsson m.fl. (kd) anförs att fastighetsskatten snarast måste sänkas och särskilda regler för taxering och beskattning av skärgårdsfastigheter införas. I motion N274 yrkande 22 av Göran Häggglund m.fl. (kd) anförs att de orimliga effekterna för skärgårdsboende bör undanröjas. I motion Sk304 yrkandena 1 och 2 av Tuve Skånberg och Rolf Åbjörnsson (båda kd) hemställs att fastighetsskatteuttaget begränsas till en tredjedel av markvärdet över 150 000 kr och att tabellnivåvärdet för byggnader begränsas till 5.

Centerpartiet begär i motion Sk306 yrkande 15 av Lennart Daléus m.fl. (c) att regeringens förslag om belägenhetsfaktor nu bereds ytterligare och med därav följande kompletteringar föreläggs riksdagen i en proposition. Det är enligt motionärerna viktigt att berörda människor i skärgården får ett besked i form av ett riksdagsbeslut. Riksdagen bör hos regeringen begära ett skyndsamt förslag härom. I motion N230 yrkande 3 av Rigmor Ahlstedt (c) begärs ett tillkännagivande om att regeringens förslag om belägenhetsfaktor är oacceptabelt och om att fastighetsskatten för den bofasta befolkningen bör vara likvärdig i hela landet.

Folkpartiet begär i motion Sk308 yrkande 17 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) ett tillkännagivande om att fastighetsskatten snabbt måste sänkas för dem som drabbats hårdast av de senaste årens höjningar.

Utskottet

Fastighetsbeskattningen ses för närvarande över av två utredningar.

Fastighetstaxeringsutredningen (Fi 1997:06) undersöker om de regler som tillämpas vid allmän och särskild fastighetstaxering samt vid den årliga omräkningen på ett tillfredsställande sätt leder fram till att taxeringsvärdena återspeglar marknadsvärdena.

Fastighetsbeskattningsutredningen gör en översyn som syftar till att finna en rättvisare utformning av fastighetsskatten. Översynen gäller neutraliteten mellan olika upplåtelseformer, fastighetsskattens roll som en del av kapitalinkomstbeskattningen och möjligheten att använda andra underlag för beskattningen än ett marknadsvärdebaserat taxeringsvärde. Kommittén skall också ta upp frågan om hur fastighetsskatten slår i skärgårdsområdena och i andra attraktiva områden.

Under våren 1998 har regeringen och Centerpartiet träffat en överenskommelse om en sänkning av fastighetsskatten från 1,7 till 1,5 % och om särskilda lättnader med sikte på fastboende i attraktiva kust- och skärgårdsområden. Sänkningen av fastighetsskatten har genomförts (bet.

1997/98:FiU20). Regeringen har under sommaren beslutat om en lagrådsremiss med förslag om tillfällig (i avvaktan på Fastighetsbeskattningsutredningens förslag) lättnad för fastboende i attraktiva kustområden. Lagrådet avstyrkte förslaget eftersom det på föreliggande underlag inte var möjligt att bedöma om urvalet av områden hade gjorts på ett sätt som stod i överensstämmelse med reglernas syfte.

Enligt utskottets mening bör det arbete med en översyn av fastighetsbeskattningen som nu pågår avvaktas innan det kan bli aktuellt med den typ av långtgående förändringar som föreslås i flertalet motioner. En grundläggande förutsättning för förändringar är även på detta område att finansieringsfrågan kan lösas.

När det gäller de s.k. krisårgångarna har riksdagen nyligen fattat beslut om en långsammare avveckling av räntebidragen för just dessa årgångar. Utskottet är inte berett att nu tillstyrka den ändring som motionärerna begär.

När det gäller frågan om lättnader för de fastboende i attraktiva kustområden framgår det av vad som anförts att regeringen arbetar med frågan om en tillfällig lösning för dessa grupper och att frågan om en permanent lösning ligger hos Fastighetsbeskattningsutredningen. Enligt utskottets mening bör regeringens fortsatta beredning av denna fråga nu avvaktas. Utskottet avstyrker därför även motion Sk306 yrkande 15.

Också i övrigt avstyrker utskottet nu aktuella yrkanden.

Förmögenhetsskatten

Motionerna

Moderaterna yrkar i motion Sk311 av Carl Bildt m.fl. (m) att sambeskattningen avskaffas och att fribeloppet höjs till 1,2 miljoner kronor fr.o.m. 1999 (yrkande 16) samt att förmögenhetsskatten slopas fr.o.m. år 2000 (yrkande 17). Ett motsvarande yrkande framställs i motion Sk310 yrkande 3 av Carl Bildt m.fl. (m).

Kristdemokraterna hemställer i motion Sk309 yrkande 10 av Alf Svensson m.fl. (kd) om en sänkning av förmögenhetsskatten till 0,5 % år 1999 och om att den sedan avskaffas helt. Åtgärden finansieras genom en höjning av bolagsskatten till 30 %. I motion Sk307 av Holger Gustafsson m.fl. (kd) hemställs att sambeskattningen avskaffas och att skattenivån sänks till 0,5 % den 1 januari 1999 (yrkande 5). Vidare bör den av motionärerna föreslagna begränsningen av underlaget för fastighetsskatt när det gäller markvärde gälla även vid permanentboendes förmögenhetsbeskattning 1999 (yrkande 6). I motion Sk304 yrkande 3 av Tuve Skånberg och Rolf Åbjörnsson (båda kd) hemställs att förmögenhetsskatten på permanentboende avskaffas.

Centerpartiet hemställer i motion Sk306 yrkande 4 av Lennart Daléus m.fl. (c) att förmögenhetsskatten fasas ut ur det svenska skattesystemet i tre steg. I ett första steg år 2000 avskaffas sambeskattningen. Därefter bör enligt motionärerna en utfasning ske i två steg under de följande åren.

Folkpartiet hemställer i motion Sk308 yrkande 6 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) att förmögenhetsskatten avskaffas under mandatperioden. Som ett första

steg föreslås att sambeskattningen slopas och fribeloppet höjs till 1,2 miljoner kronor.

Utskottet

Enligt utskottets mening finns det inte utrymme för den typ av långtgående förändringar som föreslås i flertalet motioner. Regeringen har i propositionen gjort bedömningen att det kan finnas skäl att göra överväganden beträffande såväl kapitalskattesatsen som förmögenhetsskatten under mandatperioden. Bakgrunden är den tilltagande internationella rörligheten på kapitalområdet och de effekter som detta ger upphov till vad gäller kontrollmöjligheter etc. En diskussion om dessa frågor bör enligt utskottets mening kunna föras inom ramen för de skatteöverläggningar som regeringen inbjudit till.

Med det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Skatt på varor och tjänster

Mervärdesskatt

Motionerna

Kristdemokraterna hemställer i motion Sk309 av Alf Svensson m.fl. (kd) om slopad moms på barnböcker (yrkande 24) och om reducerad moms på entréavgifter till djurparker och slopad moms för cirkus-, teater-, balett- och operaföreställningar (yrkande 25).

Utskottet

Utskottet anser inte att finns något statsfinansiellt utrymme för dessa skattesänkningar och avstyrker därför motionsyrkandena.

Energiskatt

Motionerna

Centerpartiet föreslår i motion Sk306 yrkandena 17 och 19 av Lennart Daléus m.fl. (c) att omställningen till ett energisystem som bygger på ekologiskt hållbara energikällor påskyndas genom en stegvis höjning av produktionsskatten på el från kärnkraft med 1 öre per kWh från år 1999 till 3 öre år 2001. Vidare yrkar motionärerna att fastighetsskatten på markvärdet av vattenkraftverk återinförs.

Utskottet

Inom Regeringskansliet pågår en översyn av energibeskattningsens framtida utformning. Till grund för översynen ligger riksdagens beslut i juni 1997 om energipolitikens inriktning (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12), de betänkanden som avlämnats av Skatteväxlingskommittén (SOU 1997:11) och Alternativbränsleutredningen (SOU 1996:184) samt EU-kommissionens

förslag om ett nytt energibeskattningsdirektiv med bl.a. en utvidgning av skatteplikten till alla fossila bränslen, biobränslen och el, KOM/97/30.

När det gäller produktionsbeskattningen av el har det anförts att denna ger upphov till problem för den elintensiva industrin så länge förhållandena på elmarknaden är sådana att beskattningen leder till ökade kostnader för elanvändarna. Detta är också bakgrunden till beslutet att slopa den del av fastighetsskatten på vattenkraftverk som svarar mot den tidigare produktionsskatten (prop. 1997/98:150 s. 175). Frågan prövas nu inom ramen för den översyn av energibeskattningen som pågår inom Regeringskansliet.

Enligt utskottets mening bör resultatet av den pågående översynen av den framtida energibeskattningen avvaktas. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Jordbrukets energiskatter

Motionerna

Från *Moderaterna* framställs i motion MJ256 yrkande 3 av Göte Jonsson m.fl. (m) ett yrkande om slopad elskatt för jordbruket.

Kristdemokraterna hemställer i motion MJ224 yrkandena 4–7 och 30 av Alf Svensson m.fl. (kd) om sänkta skatter för jordbruket. Motionärerna yrkar att skatten på eldningsolja sänks, att elskatten slopas, att dieselskatten sänks, att miljöavgifterna i jordbruket får återgå till näringen och att den svenska trädgårdsnärings koldioxidskatt sätts ned med 10 miljoner kronor.

Centerpartiet föreslår i motion Sk306 yrkande 11 av Lennart Daléus m.fl. (c) slopad elskatt, sänkt skatt på eldningsolja för jordbruksföretag i likhet med vad som gäller för tillverkningsindustri och en kompensation till jordbrukarna för att de betalar ett högre dieselpriis än kollegerna i konkurrentländerna.

Utskottet

Jordbrukets beskattning utgör en viktig del i den översyn av energibeskattnings framtida utformning som nu pågår inom Finansdepartementet.

Utredningen om livsmedelssektorns omställning och expansion har i december 1997 lagt fram betänkandet En livsmedelsstrategi för Sverige (SOU 1997:167). Utredningen föreslår bl.a. att jordbruket i beskattningshänseende får samma villkor som tillverkningsindustrin vad gäller el och eldningsolja. Detta medför enligt utredningen kostnadsminskningar med sammanlagt ca 360 miljoner kronor per år. Om övriga EU-länder inom två år inte höjer eller förändrar sina produktionsskatter eller avgifter, såsom t.ex. beskattningen av dieselolja och handelsgödsel, bör enligt utredningen de totala svenska produktionsskatterna för jordbruket anpassas till de beskattningsnivåer som gäller i Sveriges konkurrentländer.

De energiskatteförslag som lagts fram av utredningen behandlas inom ramen för den pågående översynen av energibeskattningsens framtida utformning.

Enligt utskottets mening bör resultatet av den pågående översynen av den framtida energibeskattningen nu avvaktas. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Trafikområdet

Propositionen

I budgetpropositionen anmäler regeringen att den höjning av fordonsskatten på bussar som riksdagen fattat principbeslut om (prop. 1997/98:56, bet. 1997/98:TU10) fördröjs något eftersom reglernas utformning bör utredas av Trafikbeskattningsutredningen.

Motionerna

Moderaterna yrkar i motion Sk311 yrkande 18 av Carl Bildt m.fl. (m) att bensinskatten sänks med 20 öre plus moms fr.o.m. den 1 januari 1999. I motion Sk302 yrkande 5 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkas att arbetsredskap befrias från den förhöjda bränslebeskattnings som gäller för vägtrafiken.

Kristdemokraterna hemställer i motion Sk309 yrkande 28 av Alf Svensson m.fl. (kd) om att riksdagen fattar beslut om en ny trafikförsäkring och sänkt fordonsskatt ner till EU:s miniminivå.

Centerpartiet föreslår i motion Sk306 yrkande 20 av Lennart Daléus m.fl. (c) att riksdagen hos regeringen begär ett förslag om miljöskatt på flyg som utgår med ett belopp per passagerare och resa.

Utskottet

Utskottet är inte berett att tillstyrka den av motionärerna föreslagna bensinskattesänkningen.

De ökade miljökraven på motordrivna fordon gör att det blir allt viktigare att inte vissa kategorier lämnas utanför. Arbetsfordonen hade tidigare av olika skäl inte kommit att omfattas av kravet på användning av miljöklassat drivmedel, och tillfälliga lösningar måste tillgripas för att komma till rätta med detta förhållande. Beslutet att även arbetsfordon skall omfattas av kravet på användning av högbesattad miljöklassad dieselloja löste dessa problem (prop. 1994/95:203, bet. 1994/95:SkU28). Utskottet ser inte någon anledning att nu göra ett särskilt undantag för denna fordonskategori och avstyrker därför motionsyrkandena.

När det gäller åkerinäringens fordonsskatt är frågor kring beskattningen av trafiken för närvarande föremål för utredning i Trafikbeskattningsutredningen. Utskottet anser att utredningens arbete bör avvaktas och avstyrker därför yrkandet om ändrad fordonsbeskattnings.

Förslaget om en skatt på flygresor avstyrks av utskottet.

Övriga punktskatter

Motionerna

Kristdemokraterna hemställer i motion Sk309 av Alf Svensson m.fl. (kd) att Deponiskatteutredningens förslag om avfallsskatt införs redan den 1 januari 1999. Motionärerna beräknar inkomsten till 1 300 miljoner kronor per år (yrkande 16). Motionärerna räknar vidare med att skatten på maltdrycker justeras med inflationen (yrkande 22).

Centerpartiet föreslår i motion Sk306 yrkande 18 av Lennart Daléus m.fl. (c) att en kväveoxidskatt införs i syfte att få till stånd en minskning av kväveoxidutsläppen. Skatten bör enligt motionärerna tas ut med 10 kr per kg NO_x för pannor med en större effekt än 5 MW och med en nyttiggjord energiproduktion större än 20 GWh.

Utskottet

I regeringens budgetalternativ beräknas inkomster från avfallsskatt fr.o.m. den 1 juli 1999. Regeringen har i april 1998 anmält ett förslag till lag om avfallsskatt till kommissionen i avsikt att få kommissionens beslut i frågan om förslaget är förenligt med EU:s statsstödsregler. Regeringen beräknar att ett svar kan erhållas i sådan tid att lagen kan träda i kraft den 1 juli 1999. Enligt utskottets mening är det tveksamt om en avfallsskatt kan införas tidigare än enligt regeringens planer.

När det gäller inflationsuppräknningen av punktskatter har denna nyligen upphävts när det gäller tobak och alkohol. Bakgrunden är att inflationen i Sverige nu har kommit ner på en så låg nivå att motiven för att bibehålla en indexering försvagats och att förändrade skatter inom det aktuella området bör föregås av en politisk prövning. Utskottet är därför inte berett att nu återinföra en indexering på detta område.

Utskottet är inte heller berett att tillstyrka att en kväveoxidskatt införs.

Lagförslagen

Lagrådet har i ett yttrande till finansutskottet föreslagit en språklig justering i förslaget till lag om skattereduktion på förvärvsinkomster vid 2000 års taxering.

Utskottet tillstyrker den av Lagrådet föreslagna justeringen.

Beräkning av statsbudgetens inkomster

Budgetpropositionen

Regeringen redovisar i propositionen sin beräkning av statsbudgetens inkomster budgetåret 1999 och hemställer att inkomstberäkningen godkänns.

Motionerna

Moderaterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet begär i sina ekonomiska motioner Fi208 yrkande 7 av Carl Bildt m.fl. (m), Fi209 yrkande 4 och Sk309 yrkande 1 av Alf Svensson m.fl. (kd), Fi210 yrkande 27 av Lennart Daléus m.fl. (c) och Fi211 yrkande 4 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) godkännande av de egna inkomstberäkningarna.

I motion Sk309 yrkande 27 av Alf Svensson m.fl. (kd) begärs ett tillkännagivande till regeringen om att Kristdemokraternas förslag om ytterligare 200 miljoner kronor för förstärkt skattekontroll medför att skatteintäkterna kan beräknas öka med 600 miljoner kronor 1999 och med 1 200 miljoner kronor därefter.

Utskottet

Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot den inkomstberäkning som regeringen redovisar och tillstyrker att den godkänns såvitt avser skatter.

UTGIFTSOMRÅDEN

Skatteförvaltning och uppbörd (utgiftsområde 3)

Riksdagen har för år 1998 till utgiftsområdet anvisat 5,7 miljarder kronor varav 4,6 miljarder till skatteförvaltningen. För budgetåret 1999 föreslår regeringen att riksdagen skall besluta om en ram för utgiftsområdet på 5,8 miljarder kronor. Regeringen föreslår vidare att riksdagen skall godkänna preliminära ramar för åren 2000 och 2001 som i förhållande till budgetåret 1999 innebär ökade anslag på utgiftsområdet om 27 miljoner kronor respektive 87 miljoner kronor.

Regeringens förslag till anslagsramar för skatteförvaltningen och Tullverket och oppositionspartiernas alternativa förslag till ramar enligt de nedan redovisade motionerna framgår av följande tabell (miljoner kronor).

År	Propositionen	Oppositionspartiernas avvikelser				
		Moderata samlingspartiet	Kristdemokraterna	Centerpartiet	Folkpartiet	Miljöpartiet
1999	5 811	..	+ 300	..	+ 150	
2000	5 838	..	+ 300	..	+ 150	..
2001	5 925	..	+ 300	..	+ 150	..

Utgiftsområdet omfattar Riksskatteverket, skattemyndigheterna och Tullverket. Regeringen föreslår att Riksskatteverket beviljas 349 704 000 kr, skattemyndigheterna 4 362 445 000 kr och Tullverket 1 098 710 000 kr för år 1999. Enligt propositionen skall en prioriterad uppgift för skatteförvaltningen vara att effektivisera verksamheten genom bl.a. förbättring av

IT-stödet, ändrat arbetssätt och kompetensutveckling. Träffsäkerheten i urvalet och kvaliteten i kontrollen skall utvecklas. Helhetssynen på kontroll och service genom hela beskattningsförfarandet, inklusive indrivningsarbetet, skall stärkas. Arbetet med att inrätta skattebrottsenheter skall slutföras så att de är i drift vid utgången av år 1999. För Tullverkets del anser regeringen att narkotikakontrollen skall ges fortsatt högsta prioritet. Kontrollinsatserna mot illegal införsel av sprit och tobak skall också ha hög prioritet. I övrigt lägger regeringen stor vikt vid det omfattande omstruktureringsarbetet vilket bl.a. innefattar en ny organisationsstruktur samt övrigt förändringsarbete för att få en bättre kvalitet i arbetet och en effektivare verksamhet. Från år 1999 tillförs Tullverket 34 miljoner kronor för punktskattekontroll.

Motionerna

I motion Fi209 yrkandena 5 och 6 av Alf Svensson m.fl. (kd) begärs för vart och ett av budgetåren 1999–2001 att utgiftsramen skall beräknas till ett 300 miljoner kronor högre belopp än regeringen föreslagit. Motionärerna anser sålunda att utgiftsramen för 1999 skall vara 6 111 miljoner kronor och att den för åren 2000 och 2001 preliminärt skall beräknas till 6 138 miljoner kronor respektive 6 225 miljoner kronor. Enligt motionen har den svarta marknaden fått en skadlig omfattning i Sverige. Extra resurser behövs därför för ökad skattekontroll. Ett ökat samarbete mellan EU:s medlemsländer för att minska smuggling och annan ekonomisk brottslighet kräver enligt motionen ökade resurser till Tullverket.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) föreslår i motion Fi211 yrkandena 5 och 6 att det för vart och ett av budgetåren 1999–2001 skall anslås 150 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit. Motionärerna anser sålunda att utgiftsramen för 1999 skall vara 5 961 miljoner kronor och att den för 2000 och 2001 preliminärt skall beräknas till 5 988 miljoner kronor resp. 6 075 miljoner kronor. Enligt motionen skall fusk i skattesystemet motverkas med bl.a. effektivare kontroll. Skattemyndigheterna bör därför tillföras ökade resurser.

Utskottet

Skatteutskottet finner att regeringens förslag i fråga om ramar för anslagen inom utgiftsområde 3 i huvudsak ansluter till de beräkningar som gjordes i vårpropositionen och godkändes av riksdagen (prop. 1997/98:150, bet. 1997/98:FiU20). Utskottet konstaterar att bekämpningen av smuggling, annan ekonomisk brottslighet och skattefusk är en prioriterad verksamhet inom skatteförvaltningen och Tullverket. Utskottet delar motionärernas uppfattning om att det är nödvändigt att myndigheterna har tillräckliga resurser för denna verksamhet. Utskottet bedömer emellertid att uppgifterna kan lösas inom de ekonomiska ramar som föreslås i propositionen och avstyrker bifall till motionerna. Riksdagen bör således besluta i enlighet med regeringens förslag till ram på utgiftsområdet för budgetåret 1999 och i

övrigt godkänna propositionens förslag till preliminära ramar för åren 2000 och 2001.

Stockholm den 12 november 1998

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

I beslutet har deltagit: Arne Kjörnsberg (s), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Per Rosengren (v), Holger Gustafsson (kd), Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Ulla Wester (s), Lena Sandlin (s), Marie Engström (v), Helena Höij (kd), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Yvonne Ruwaida (mp), Johan Pehrson (fp), Lars U Granberg (s), Catharina Hagen (m), Per-Olof Svensson (s) och Agne Hansson (c).

Avvikande meningar

1. Skattepolitiken, m.m. – m

Carl Fredrik Graf, Carl Erik Hedlund, Marietta de Pourbaix-Lundin och Catharina Hagen (alla m) anför:

Moderata samlingspartiet vill skapa en grund för en förnyelse av det svenska samhället baserad på enskilda människors initiativkraft och företagande i syfte att värna och utveckla medborgarnas frihet och välfärd. En politik för företagande ger fler jobb och ökat välbefinnande.

De strukturreformer som borde ha vidtagits för att ge Sverige en stark tillväxtkraft, ett bra företagandeklimat och goda förutsättningar för nya jobb har lyst med sin frånvaro. Tvärtom har strukturproblemen i flera avseenden förstärkts under de senaste åren. Skatterna på företagande och investeringar har skärpts, krånglet har ökat och arbetsmarknaden reglerats hårdare.

Regeringen har nu valt att förankra sin politik hos partier som mer eller mindre uttalat vill föra en antitillväxtpolitik, som uttalat avvisar Europasamarbetet, som vill öka de offentliga utgifterna och höja skatter och som motsätter sig de strukturreformer som är nödvändiga. Det hotar människornas välfärd.

Budgeten saknar nästan helt åtgärder som stärker det svenska företagandet och därmed de långsiktiga förutsättningarna för tillväxt och nya riktiga jobb. De offentliga utgifterna höjs. De skattesänkningar som genomförs är begränsade, tillfälliga och utformade så att de skärper i stället för mildrar marginaleffekterna. De måste också ses mot bakgrund av de senaste fyra årens kraftiga skattehöjningar.

Vårt mål är att skapa förutsättningar för så många nya arbetstillfällen i företagen att arbetslösheten avskaffas som samhällsproblem och att växla

lägre skatter på arbetsinkomster mot mindre bidrag och subventioner så att det blir möjligt att kunna leva på sin lön och bygga upp ett eget sparande.

Vi lägger fram förslag om skattesänkningar som gör att principerna om 30 % inkomstskatt på normala arbetsinkomster och högst 50 % skatt på inkomstökningar återställs. Till detta kommer en sänkning av skatten på bensin i kombination med en krympning av det ej avdragsgilla utrymmet för resor till och från arbetet och en höjning av det avdragsgilla beloppet vid arbetsresor. Dessutom återställs utrymmet för avdrag för eget pensionssparande. De konkreta förslagen om sänkt skatt på arbete, sänkt skatt på boende och sänkt skatt för familjer är följande.

- Kommunal skatten sänks med en krona år 2000 och med ytterligare en krona år 2001 genom att staten övertar motsvarande kostnader från kommunerna. Genom förbättrat skatteunderlag och av regleringar som möjliggör en effektivisering skapas utrymme för att flera kommuner skall kunna sänka kommunal skatten ytterligare av egen kraft under den kommande mandatperioden.
- Det allmänna grundavdraget och det särskilda grundavdraget för pensionärer höjs med 1 300 kr per år fr.o.m. 1999.
- Det särskilda grundavdraget för förtidspensionärer återställs.
- Ett grundavdrag på 10 000 kr per barn och år vid den kommunala beskattningen införs fr.o.m. 1999. Avdraget gäller utöver dagens barnbidrag. För de familjer vars inkomst inte är tillräckligt stor för att man skall kunna tillgodogöra sig avdraget fullt ut skall en "negativ skatt" utgå.
- Statlig skatt tas enbart ut med 20 % fr.o.m. 1999.
- En särskild skattesänkning för förvärvsinkomster som kompenserar för uttaget av egenavgifter införs stegvis under treårsperioden. För 1999 införs ett avdrag före beräkning av kommunal inkomstskatt med 7 % av inkomsten. Denna andel trappas under kommande år upp. 2001 beräknas det utrymme som kan skapas motsvara nästan 12 %.
- Regeringens förslag om en tillfällig sänkning av fastighetsskatten på hyreshus är enligt vår mening oacceptabel. Fastighetsskatten på bostäder sänks till 1,3 % av taxeringsvärdet fr.o.m. inkomståret 1998. Därefter sänks skatten år 2000 och år 2001 med ytterligare 0,1 procentenheter vardera året. De orimliga regionala skillnaderna vid fastighetsbeskattningen lindras genom att markvärdet enbart tas upp till hälften vid beräkning av fastighetsskatt. Krisåtgångarna förs inte in i fastighets-skattesystemet år 1999.

Vidare föreslås en omläggning av skattepolitiken i syfte att göra Sverige mer utvecklingskraftigt och jobben fler.

- Förmögenhetsskatten och dubbelbeskattningen av riskkapital i företagen avvecklas i syfte att främja en sund riskkapitalförsörjning.

- I syfte att stimulera en kraftig ökning av jobben i den privata tjänstesektorn föreslås sänkta skatter på hemnära tjänster.
- Merparten av Småföretagsdelegationens 71 förslag genomförs. Det leder också till att krångel och uppgiftsskyldighet för företagen begränsas kraftigt och till att befintliga regler förenklas.
- Skattereglerna för fåmansbolag förändras. Den delägare som redovisar en rimlig arbetsinkomst skall ha rätt att betrakta övrig avkastning som utdelning. Det finns få sakliga skäl för de stoppregler som i dag gäller för fåmansföretagen. Det är en slutsats som Spärregelutredningen till största delen kom fram till. Spärreglerna i sin nuvarande form bör därför avskaffas.
- Riksskatteverket har lagt förslag om att göra det lättare att erhålla F-skattsedel. Moderaterna anser att den som vill skall kunna erhålla F-skattsedel.
- De nya bestämmelserna om skattekonto och momsutskott bör ändras. För att reglerna skall vara enkla och överskådliga, samt för att inte försämra likviditeten i näringslivet, bör alla företag betala skatter den 12 i andra månaden efter utskottsmånaden. För att öka rättssäkerheten bör förfallodagsbegreppet ändras. Det skall räcka att företaget har betalat skatterna på förfallodagen. Nuvarande regler, som innebär att betalningen skall vara myndigheterna tillhanda på förfallodagen, bör därför ändras.
- Tillsammans med Kristdemokraterna och Folkpartiet presenterar vi i motion Sk303 ett förslag till skattelättnader för hushållstjänster. Förslaget innebär en skattereduktion på 50 % för privatpersoner vid betalning av arbetskostnaden för hushållstjänster som utförs i det egna hemmet. Arbetskostnaden halveras direkt vid köp. Möjligheterna att starta små tjänsteföretag förbättras genom att F-skattsedel endast skall få vägras vid bristande tidigare redovisning och liknande. Vår bedömning är att stimulansen för hushållstjänster på lite sikt kan ge upphov till mellan 50 000 och 100 000 nya jobb.

Härtill kommer förslag om sänkt skatt på bensin, sänkning av det ej avdragsgilla utrymmet för resekostnader till och från arbetet, höjning av det avdragsgilla beloppet vid arbetsresor och en återställning av utrymmet för avdrag för eget pensionssparande till ett basbelopp.

Vi föreslår att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Moderata samlingspartiets förslag i partimotionerna Fi208, Sk310 och Sk311.

Med det anförda tillstyrker vi motionerna Sk301, Sk302 yrkandena 1–6, Sk310 yrkandena 1–6, Sk311 yrkandena 1–12, 14–17, 18–22, Sk629 yrkandena 1–11, Sk647 yrkandena 1, 2 och 4, Sk731 yrkande 2, Bo209 yrkandena 4 och 6, MJ406 yrkande 2 och MJ256 yrkande 3. Vi tillstyrker även motionerna Sk303 och Sk609.

Vi står bakom den inkomstberäkning som redovisas i Fi208 yrkande 7.

2. Skattepolitiken m.m. – kd

Holger Gustafsson och Helena Höj (båda kd) anför:

Skatteförslagen och inkomstberäkningen

Regeringens politik för att sanera statsfinanserna har till stora delar inneburit höjda skatter för låg- och medelinkomsttagare. Detta har i kombination med sänkta bidrag gjort att många som redan tidigare levde på marginalen tvingats söka socialbidrag. Socialbidragskostnaderna ökade under i stort sett hela den förra mandatperioden, liksom antalet socialbidragstagare. Denna utveckling har i sin tur belastat kommunerna eftersom det är de som finansierar socialbidragen. Låginkomsttagare som tvingas söka socialbidrag under vissa perioder av året betalar samtidigt ofta ansevärliga belopp i inkomstskatter. Denna negativa rundgång måste brytas.

Kristdemokraterna ser det som en viktig uppgift att skapa en skattestruktur som gör att fler kan klara sig på sin egen lön och inte tvingas vara beroende av bidrag för att få hushållsekonomin att gå ihop. Därför föreslås en rad åtgärder som gör att inkomsttagare får behålla en större del av sin egen lön och därmed får möjlighet att påverka och få kontroll över sin egen ekonomiska situation.

- Det beloppsmässigt mest betydande förslaget är ett kraftigt höjt grundavdrag i den kommunala beskattningen. För låg- och medelinkomsttagare sänks inkomstskatten med 10 miljarder kronor nästa år genom en höjning av grundavdraget med 8 400 kr i normala inkomstlagen. Effekten blir en skattesänkning med ca 220 kr per månad. År 2000 höjs det kommunala grundavdraget med ytterligare 3 200 kr, så att den nya grundnivån totalt uppgår till 20 300 kr. För deltidsarbetande med en taxerad inkomst på ca 110 000 kr blir det nya grundavdraget 29 900 kr. Därmed blir skillnaden jämfört med regeringens förslag att alla inkomsttagare får behålla ca 310 kr mer per månad av sin egen lön. Kommunerna kompenseras fullt ut för skattebortfallet. Förslaget ger förutsättningar för en bättre fungerande lönebildning och innebär dessutom förbättringar för sommar- eller extraarbetande ungdomar. Med Kristdemokraternas grundavdrag kan man tjäna 20 500 kr per år innan man behöver betala kommunalskatt jämfört med 8 700 kr i dag.
- Kristdemokraterna föreslår också skattemässiga förbättringar för hushållen att spara, dels genom en höjd avdragsrätt för pensionssparande, dels genom att en avdragsrätt för sparande på individuella utbildningskonton införs fr.o.m. den 1 juli 1999.
- Gränsen för reseavdraget för resor till och från jobbet sänks från 7 000 kr till 6 000 kr. Det innebär att resekostnader på ytterligare 1 000 kr blir avdragsgilla jämfört med i dag.
- Fastighetsskatten har fått orimliga effekter. Kristdemokraterna föreslår att fastighetsskatten på bostadshus sänks i ett första steg till 1,4 %, samt att den endast beräknas på en tredjedel av markvärdet överstigande

150 000 kr. På så sätt försvinner de orimliga effekter som drabbat folk i skärgårdsområden. När det gäller fastighetsskatten föreslår Kristdemokraterna också att de s.k. krisårgångarna bland hyresfastigheterna inte skall träda in i fastighetsskattesystemet som planerat år 1999. Detta skulle nämligen tvinga fram höjda hyror för flertalet hyresgäster i dessa fastigheter. Med Kristdemokraternas politik kan detta undvikas.

- Kristdemokraterna avvisar också regeringens nya värnskatt. Den är ett brott mot de principer Socialdemokraterna själva var med om att lägga fast i skattereformen 1990/1991 om att ingen skall betala mer än 50 % av en inkomstökning i skatt. Den är också ett brott mot de löften Socialdemokraterna ställde ut om att värnskatten under budgetsaneringsåren skulle vara tillfällig. Viktiga motiv för att inte ha extra hög statlig skatt på högre inkomster är också att utbildning med medföljande studieskulder måste löna sig. Om svenska studenter utbildar sig i Sverige, måste vi också se till att skattesystemet gör att de inte flyttar utomlands. Det är en framtidsinvestering att ha ett skattesystem som gör att utbildning lönar sig.
- För barnfamiljerna föreslår Kristdemokraterna en vårdnadsbidragsreform med bl.a. en avdragsrätt på maximalt 10 % av basbeloppet per månad för styrkta barnomsorgskostnader för alla barn mellan ett och tre år.

Grundbulten i kristdemokratisk ekonomisk politik är att ge stabila och goda villkor för fler och växande företag och därigenom minska arbetslösheten och öka välfärden. Detta åstadkoms genom en väl balanserad finans- och penningpolitik i kombination med strukturella åtgärder som förbättrar ekonomins funktionssätt och avlägsnar de seglivade bromsmekanismer som i 25 år underminerat den svenska ekonomins utvecklingskraft och bäddat för dagens massarbetslöshet och brister i välfärden. De flesta av de finanspolitiska åtgärder som föreslås i Kristdemokraternas ekonomiska motion Fi209 har även fundamentala strukturella effekter.

- Hundratusentals hushåll köper i dag svarta tjänster och tusentals människor utför svartjobb. Tjänstesektorn kan ges helt nya möjligheter att växa om vita hushållstjänster görs tillgängliga för vanliga människor. Vi föreslår en 50-procentig skattereduktion för de privata hushållens köp av tjänster i det egna hemmet. Förslaget kan beskrivas som att det nuvarande ROT-systemet permanentas och utvidgas rejält så att det vita priset halveras direkt vid köpet. Tjänster för upp till 50 000 kr per år kan köpas med en 50-procentig skattereduktion, som då uppgår till maximalt 25 000 kr per hushåll och år. Svårigheterna för små tjänsteföretag att komma igång undanröjs genom att alla som vill och som sköter sina skattebetalningar skall ha rätt att få en F-skattsedel. Förslaget är gemensamt för Kristdemokraterna, Moderaterna och Folkpartiet och presenteras närmare i motion Sk303.

- Arbetsgivaravgifterna sänks med 10 procentenheter på lönesummor upp till 900 000 kr per år. För egenföretagare utökas lönesumman till 250 000 kr per år. Förslaget gäller alla företag (arbetsgivare), men gynnar främst småföretagen. De mindre företag som i dag tvekar om de skall våga nyanställa får med detta förslag klart förbättrade möjligheter att våga satsa på utveckling och nyanställningar.
- Förmögenhetsskatten avvecklas i två steg. År 1999 minskar den till 0,5 % och år 2000 avvecklas den helt. Det fördelningspolitiska motivet för att ha kvar skatten försvagas när huvudägare i aktiebolag befrias från förmögenhetsskatt medan låginkomsttagare tvingas betala förmögenhetsskatt om de råkar ha ett sommarställe i ett attraktivt område. Idag är 17 av Sveriges 18 aktiemiljardärer befriade från förmögenhetsskatten på sitt aktieinnehav. Motivet för detta är att de annars sannolikt skulle välja att lämna Sverige med sina pengar. De som inte har de stora resurserna får stanna kvar och finna sig i att betala skatten.
- Dubbelbeskattningen på utdelningsinkomster från risksparande avskaffas.
- Royaltyinkomster från patenterade uppfinningar skattebefrias under två år och beskattas därefter som inkomst av kapital.
- Den särskilda löneskatten på vinstandelar för anställda avskaffas.

Andra viktiga förändringar för företagen som finansieras i vårt budgetalternativ är ett permanent riskkapitalavdrag vid inköp av aktier i onoterade bolag upp till 100 000 kr, en återgång till rimliga betalningsfrister för skatter genom att redovisning får ske den sista dagen i månaden efter redovisningsperiodens slut, ett avdrag för yrkesfiskarna som gör att de får likvärdiga konkurrensvillkor vid jämförelse med fiskare i andra länder, en sänkning av jordbrukets energiskatter till en nivå som återställer möjligheterna att konkurrera med jordbruket i övriga EU-länder, en nödvändig sänkning av åkerinäringsens fordonsskatt så att svensk och utländsk åkerinäring får likvärdiga konkurrensvillkor.

I vårt budgetalternativ ryms också en sänkning av mervärdesskatten på barnböcker och inom kulturområdet.

En skatteväxling som innebär sänkt skatt på arbete och höjda skatter på energi, miljöfarliga utsläpp och ändliga naturresurser bör genomföras. För att åstadkomma en anpassning till kretsloppsprincipen införs också en avfallsskatt. Det är enligt Kristdemokraterna ett starkt svenskt intresse att man inom EU går över till majoritetsbeslut när det gäller skatter och avgifter på miljöområdet. Härigenom skulle möjligheterna att få till stånd en gemensam minimiskattesats på koldioxid förbättras. Sverige bör fortsätta att hävda sitt undantag från EU:s regler om fri införsel av alkohol och tobak och punktskatterna på detta område bör värdesäkras.

Vi föreslår att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Kristdemokraternas förslag i partimotionerna Fi209, Sk309, N330 och MJ224.

Med det anförda tillstyrker vi motionerna Fi209 yrkandena 4, 6–8 och 11, Sk304 yrkandena 1–3, Sk307 yrkandena 1–6 och 8, Sk309 yrkandena 2–6, 8, 10–22, 24–28, 31 och 32, Bo237 yrkande 13, N231 yrkande 4, N274 yrkande 22, N330 yrkandena 14 och 15 och MJ224 yrkandena 4–7, 30 och 36. Vi tillstyrker även motionerna Sk303 och Sk609.

Vi står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motionerna Fi209 yrkande 4 och Sk309 yrkande 1. Som anføres i motion Sk309 yrkande 27 beräknar vi att en avsättning av ytterligare 200 miljoner kronor till skattekontroll ger minst sex gånger pengarna.

Skatteförvaltning och uppbörd

Kristdemokraterna anser att den svarta marknaden har en skadlig omfattning i Sverige. Ett flertal studier och utredningar bekräftar detta. Den svarta sektorn snedvrider konkurrensen mellan företag och försämrar den svenska affärsmoralen på ett negativt sätt. I syfte att hålla tillbaka den svarta sektorn måste skattekontrollen effektiviseras ytterligare. Därför vill vi anslå 200 miljoner kronor mer per år än regeringen för ökad skattekontroll. Det handlar dels om att öka beskattningens effektivitet, dvs. förhållandet mellan debiterad skatt och rätt skatt, dels uppbördseffektiviteten, dvs. förhållandet mellan debiterad skatt och faktiskt inbetald skatt. Tidigare erfarenheter visar att satsningar på detta område ger minst sex gånger pengarna tillbaka.

EU:s regelverk inom tullens område är i huvudsak genomfört. Ett ökat samarbete mellan medlemsländerna för att minska smuggling och annan ekonomisk brottslighet kräver ökade resurser.

Kristdemokraterna anser att anslaget till Tullverket skall ökas med 100 miljoner kronor per år, utöver vad regeringen föreslagit, för att förstärka kontroll av och spaning efter illegal införsel av bl.a. narkotika, vapen, alkohol, tobak och övriga skattepliktiga varor.

Ramen för utgiftsområdet bör därför i enlighet med motion Fi209 yrkandena 5 och 6 sammantaget utökas med 300 miljoner kronor åren 1999–2001.

3. Skattepolitiken m.m. – c

Agne Hansson (c) anför:

Centerpartiet vill föra en politik för ett decentraliserat och ekologiskt samhälle med en stark ekonomi och uthållig tillväxt. Vi vill sänka skattetrycket i takt med vad ekonomin medger och prioriterar sänkt skatt på arbete, sänkt skatt för låg- och medelinkomsttagare samt på företagande och boende. Skatteväxling med sänkt skatt på arbete och ökad skatt på miljöstörande verksamhet är en väg att gå mot ett hållbart samhälle. Det är viktigt att staten använder skatterna som ett instrument att styra produktion och konsumtion mot en kretsloppsanpassning.

- Inkomstskatterna för låg- och medelinkomsttagare bör sänkas. En varaktig lösning med höjt grundavdrag för människor med små eller medelstora inkomster är här den bästa lösningen. Centerpartiet godtar

regeringens tillfälliga lösning med en skattereduktion. Dock bör skattereduktionen uppgå till 1 800 kr.

- För att fler skall kunna ha möjlighet till livslångt lärande måste det inrättas ett nytt finansieringssystem – ett kompetenskonto – som ger möjligheter till rimlig ekonomisk försörjning under en utbildningstid mitt i livet. Kompetenskontot skall vara knutet till den enskilde, med möjlighet att sätta av en del av sin lön eller avstå från en del av löneökningen, som den enskilde själv förfogar över. Arbetsgivaren svarar för att tillskjuta en del. Kompetenskontot får störst nytta om det används tillsammans med arbetsgivarens avsättning för kompetensutveckling. Statens insats blir att skattemässigt gynna avsättningar till kompetenskontot.
- Fastboende i skärgården bör få klart besked om att belägenhetsfaktorn skall slopas. Vi har varit särskilt ihärdiga när det gäller att hitta lättnader för dem som drabbats särskilt hårt av höjda taxeringsvärden vid förra taxeringstillfället, nämligen fastboende i attraktiva skärgårdsområden och andra fritidshustäta områden. Det måste betecknas som orimligt att fiskare, hantverkare, pensionärer m.fl. tvingas flytta på grund av att deras hus ligger i ett attraktivt fritidshusläge. Det skulle leda till att dessa områden inom kort skulle bestå enbart av fastigheter som ägs av fritidsboende, vilka vistas där enbart någon eller några månader om året. Det skulle i sin tur utarma den offentliga servicen, landskapsbilden och kulturen i sådana områden av landet. Ett av oss initierat temporärt förslag om slopandet av den s.k. belägenhetsfaktorn i dessa områden ingick i den ovan nämnda överenskommelsen mellan oss och regeringspartiet. Lagrådet har som svar på en lagrådsremiss i ärendet uttalat att förslaget fått en otillräcklig beredning och att det mot denna bakgrund inte kan uteslutas att det har vissa brister. Centerpartiet anser att förslaget om belägenhetsfaktorn bör beredas ytterligare och med därav följande kompletteringar föreläggas riksdagen i proposition. Även om det tekniskt sett skulle vara möjligt att senare införa förslaget retroaktivt för 1998 är det utomordentligt viktigt för berörda människor att nu få besked i form av ett riksdagsbeslut.
- Den tillfälliga sänkningen av fastighetsskatten avvisas. Centerpartiet har ihärdigt verkat för lägre skatt på boende och har genom en överenskommelse med regeringen fått till stånd en sänkning från 1,7 % till 1,5 %. Regeringens förslag om en sänkning av fastighetsskatten på hyresfastigheter avslås av Centerpartiet. Sänkningen är tillfällig och ger liten effekt. Det är också osäkert om den kommer hyresgästerna till godo.
- Vi avvisar regeringens förslag om att den statliga skatten på 200 kr skall tillfalla kommunerna år 1999.

Centerpartiet vill skapa ett miljömässigt och ekonomiskt hållbart samhälle med utveckling och tillväxt i hela landet. Vi vill jämna vägen för ett

nyföretagande och utveckling genom enklare regler och bättre förutsättningar för små och medelstora företag.

- Dubbelbeskattningen av företag bör på sikt avskaffas. Vi har varit pådrivande för att sänka ägarbeskattningen för de onoterade bolagen. Dubbelbeskattningen av dessa bolag har lindrats med ett skattefritt utrymme. Vidare har Centerpartiet medverkat till ytterligare lättnader genom att bl.a. det positiva räntefördelningsunderlaget har höjts.
- Förmögenhetsskatten bör fasas ut ur det svenska skattesystemet. Det bör ske i tre steg. Det första steget är avskaffandet av sambeskattningen fr.o.m. år 2000. Resterande utfasning bör ske i två steg under de följande åren. Förmögenhetsskattens roll som fördelningspolitiskt instrument har under senare år urholkats väsentligt. Det är otillfredsställande att måttliga förmögenheter, åstadkomna genom träget arbete och idogt sparande, beskattas medan mycket stora förmögenheter i aktier blir obeskattade. För att undvika utflyttning av huvudägare till framgångsrika svenska företag, har dessa ägare befriats från förmögenhetsskatt med hänvisning till att deras kapital är låst i företag som fyller en viktig funktion för svenskt näringsliv och svensk arbetsmarknad. De skälen är oantastliga men är en del i resultatet av att det fördelningpolitiska syftet alltså har förbytts till sin motsats. Förmögenhetsskatten får varken bidra till att kapital flyr landet och minskar den svenska skattebasen, eller upplevas som orättfärdig av rättviseskäl.
- Löneskatten på avsättning till vinstandelsstiftelser slopas. Vi ser avsättningar till vinstandelsstiftelser som något positivt, som har goda förutsättningar att bidra till ökat engagemang och ökad delaktighet för de anställda. Genom att en del av företagens vinster går direkt till de anställda skapas en uppmuntrande atmosfär.
- Fåmansföretagens kapitalbeskattade utrymme bör utvidgas. Fåmansföretagen utgör en stor och betydelsefull andel av småföretagen och bör få mer gynnsamma villkor genom att det kapitalbeskattade utrymmet utvidgas. Därigenom skapas större möjligheter för dessa företag att anställa samt expandera verksamheten. Centerpartiet föreslår att den begränsning, som i dag uppgår till tio basbelopp vid beräkning av löneunderlaget och som är en del av underlaget för beräkning av det totala utrymmet för kapitalbeskattning, skall halveras till fem basbelopp. Vi instämmer i Stoppregelutredningens förslag om slopade stoppregler för fåmansföretagen, men avvaktar i denna del regeringens förslag.
- Ett RUT-avdrag bör omgående införas. Ett sådant avdrag möjliggör för fler människor med vanliga inkomster att nyttja hushållstjänster och ökar valfriheten för hushållen. Det kan gälla barnfamiljer och äldre eller fysiskt svaga personer. Nya småföretag kan växa fram för att svara på efterfrågan av tjänsterna och därmed skapas åtskilliga arbetstillfällen. Försiktiga beräkningar visar att förslaget på sikt kan ge ca 20 000 jobb. Den "svarta" sektor som finns inom detta område i dag kan övergå i en

”vit” sektor. Detta ger flera positiva effekter samt skatteinkomster till staten. Centerpartiets förslag om RUT-avdrag innebär en skatte-reduktion på 50 % av arbetskostnaden på hushållsnära tjänster som utförs i hemmet med ett belopp upp till 20 000 kr per hushåll och år. Begreppet hushållstjänster omfattar tjänster som utförs i hemmet som tvätt, städning, omsorg och trädgårdsskötsel. Skattereduktionen bör införas den 1 juli 1999 och verksamheten fortgå under två år.

- Kommanditbolag som företagsform kan utvecklas och allt oftare fungera som en form av riskkapitalbolag. De onoterade aktiebolagen har fått en kraftigt lindrad dubbelbeskattning. Detsamma gäller inte i samma utsträckning för kommanditbolag och handelsbolag. En sådan lindring kan uppnås genom att den lönesummeanknutna delen av det skattefria utrymmet för övriga bolag ersätts med att en större andel av det egna kapitalet får tas ut skattefritt för kommandit- och handelsbolagens vidkommande, eftersom dessa indirekt genererar sysselsättning i de bolag som de satsar kapital i.
- Jordbrukets energiskatter bör sänkas. Utredningen ”En livsmedelsstrategi för Sverige”, visar bl.a. att den svenske bonden tvingas arbeta med betydligt högre kostnader i form av skatter och avgifter än bönder i grannländerna. De ekonomiska villkoren måste förbättras och den extra ryggsäck som svenska bönder tvingas bära lyftas av. Centerpartiet arbetar för att intentionerna i Björks utredning skall fullföljas och föreslår slopad elskatt samt sänkt skatt på eldningsolja för jordbruksföretag i likhet med vad som gäller inom båda områdena för tillverkningsindustri. Jordbrukarna bör även kompenseras för att de betalar ett högre dieselpriis än kollegorna i konkurrentländerna.
- Ett yrkesfiskeavdrag bör införas. Centerpartiet har vid återkommande tillfällen uppmärksammat det svenska yrkesfiskets ogynnsamma konkurrensläge gentemot viktiga konkurrentländer i vårt närområde såsom Norge och Danmark. Vi anser att de licensierade yrkesfiskarna i Sverige måste få ett skatteavdrag, vars utformning bör göras efter dansk modell, eftersom denna har godkänts av EU-kommissionen. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om yrkesfiskeavdrag i likhet med det som finns i Danmark.

Centerpartiet förespråkar sänkt skatt på arbete för ökad sysselsättning och tillväxt. Det bör ske genom sänkta arbetsgivaravgifter. För att skapa utrymme för sänkta skatter på arbete bör skatterna höjas på verksamheter som tar i anspråk naturens resurser utan att automatiskt ersätta de skador och det slitage som uppstår. Vi föreslår en höjning av miljö- och energiskatter. Genom att skatteväxla på det sätt som vi föreslår kan skatterna på arbete sänkas och skatterna på sådant som är skadligt för miljön höjas. Därigenom minskar den miljöskadliga verksamheten i omfattning samtidigt som fler kan få arbete.

- Produktionsskatten på kärnkraftsel höjs. Centerpartiet är pådrivande i arbetet för omställningen till ett ekologiskt hållbart energisystem. Bruk

av energi från ekologiskt hållbara energikällor måste främjas framför ändliga energikällor. Kärnkraften orsakar kostnader historiskt, i nutid och i framtid. Som ett led i påskyndandet av energiomställningen bör produktionen beskattas i högre mån. Vi föreslår en stegvis höjning av produktionsskatten på el från kärnkraft med 1 öre per kWh från år 1999 och därefter lika årlig ökning till 3 öre år 2001.

- Kväveoxidutsläppen har stadigt ökat. De ger en negativ miljöpåverkan och bör därför motarbetas. Delmålen för sänkning av kväveoxid är alltför lågt satta och Centerpartiet anser att delmålen bör uppnå en 40-procentig minskning till 2005. Ett led i denna målsättning är att öka avgifterna för utsläppen av kväveoxid. En kväveoxidskatt bör tas ut med 10 kr per kg NOx för pannor med en större effekt än 5 MW och med en nyttiggjord energiproduktion större än 20 GWh.
- Sverige har mycket låga priser på elenergi. Centerpartiet föreslår att den fastighetsskatt på äldre vattenkraft som avskaffades förra året återinförs. Motivet till sänkningen var att den gynnade den elintensiva industrin, men det saknades belägg för att så skulle vara fallet.
- Miljöskatten på inrikes flyg togs bort den 1 januari 1997. Vi föreslår att en miljöskatt på flyg införs med ett belopp per passagerare och resa, vilket innebär att de största flygplanen med flest resenärer får bära de största kostnaderna. Detta är fullt rimligt med tanke på att flygplatserna har dimensionerats för dessa plan. Det bör ankomma på regeringen att återkomma till riksdagen med förslag om miljöskatt på inrikes flyg i enlighet med vad som anförts i motionen.

Vi föreslår att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Centerpartiets förslag i partimotionerna Fi210 och Sk306.

Med det anförda tillstyrker vi motionerna Sk306 yrkande 1, 4–9 och 11–20 och Fi210 yrkande 36. Motion N230 yrkande 3 får anses tillgodosedd. Vi står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi210 yrkande 27.

4. Skattepolitiken m.m. – fp

Johan Pehrson (fp) anför:

Skatteförslagen och inkomstberäkning

Sverige har världens högsta skattetryck och världens högsta skatteuttag på arbete. Ändå får svenskarna inte "valuta" för skattepengarna. Bristerna i skattesystemet är ett av de allvarligaste strukturproblemen i svensk ekonomi. Skatternas utformning bidrar till att dämpa den ekonomiska tillväxten och hindra uppkomsten av jobb i synnerhet i tjänstesektorn. Massarbetslösheten och den svaga utvecklingskraften i ekonomin urholkar basen för välfärden.

Skattepolitiken måste läggas om och inriktas på att skapa förutsättningar för ett växande och dynamiskt näringsliv. Bara så kan skattebaserna växa. "Sverige behöver inte högre skatter utan fler skattebetalare."

- Sänkta arbetsgivaravgifter. Det måste bli billigare att anställa. Eftersom vi bedömer att den största potentialen för nyföretagande och jobb finns i den privata tjänstesektorn anser vi att hela sänkningen bör riktas mot denna del av ekonomin. Vårt förslag innebär att arbetsgivaravgifterna kan sänkas från ca 33 % till ca 28 % redan den 1 januari 1999.
- Den nya värnskatten på inkomster över 360 000 kr slopas. Alla bör få behålla minst hälften av en inkomstökning. De inkomster den högsta marginalskatten inbringar står inte i rimlig proportion till de skador den åsamkar samhällsekonomin och medborgarnas förtroende för beskederna de får från politikerna. Omkring 200 000 personer betalar nu denna specialskatt för "de rika". Problemen med höga inkomstskatter, och höga marginalskatter, ökar i takt med den svenska ekonomins internationalisering.
- Kompetenskonton införs. Den snabba utvecklingen i arbetslivet gör det alltmer angeläget att finna former för finansiering av återkommande studier under yrkestiden. Folkpartiet föreslår att det nuvarande pensionssparandet breddas till ett kompetenskonto som möjliggör för individer att göra skattebefriade avsättningar som sedan kan användas för kompetenshöjning. Avdragsrätten för pensions- och kompetenssparande bör höjas till 1,5 basbelopp.
- Regeringens förslag om en tillfällig skattesänkning för år 1999 ersätts med en höjning av barnbidraget (i princip en tidigareläggning av den aviserade höjningen år 2000).
- En skattereduktion för hushållstjänster införs på sikt för privatpersoners betalning av arbetskostnaden för hushållstjänster som utförs i det egna hemmet. Skattereduktionen uppgår till 50 % av arbetskostnaden upp till 25 000 kr per år och hushåll. Förutom att priset behöver sänkas för att efterfrågan skall ta fart behöver det bli enklare att bjuda ut tjänsterna, vare sig man gör det i företagsform eller som privatperson. Sommarlovslediga ungdomar skall t.ex. inte behöva registrera firma för att klippa grannarnas gräsmattor mot vit ersättning. Vi föreslår därför också förenklingar i transaktionerna mellan privatpersoner. Kriterierna för avslag på en ansökan om F-skattsedel verkar nästan som avpassade för att stoppa en modern tjänsteföretagare. Den som vill bli egen företagare bör t.ex. inte ha färre än fem kunder, ha en liten ekonomisk risk eller bedriva en verksamhet av "allmän karaktär". Krånglet med F-skatten måste avskaffas. Förutom att ett konkret hinder för nyföretagandet i Sverige därmed rivs, så måste en sådan åtgärd också ses som ett led i arbetet med att förändra attityderna till företagandet.
- Fastighetsskatten lindras i utsatta områden med snabb stegring av taxeringsvärdena t.ex. på grund av efterfrågan från köpstarka sommarvärdar. Folkpartiet tillhör inte dem som förespråkar en helt slopad fastighetsskatt, men vi anser att systemet måste göras om. Vi avvaktar de förslag som den parlamentariska utredningen om fastighetsskatten kommer att lämna. Det är emellertid nödvändigt att snabbt lindra

fastighetsskatten för dem som drabbats hårdast av de senaste årens höjningar. För detta ändamål avsätter vi ett belopp som är fem gånger större än det regeringen föreslagit, vilket skapar utrymme för de mer rejäla skattelättnader som behövs.

- Skattevillkoren för fåmansbolagen förbättras. De har i decennier diskriminerats jämfört med de börsnoterade företagen. Reglerna upplevs på goda grunder som orättvisa och snåriga. Vi menar att fåmansbolagens strängare skatteregler när det gäller reavinster och skatt på utdelning bör åtgärdas omedelbart. I avvaktan på regeringens konkreta förslag föreslår vi en temporär lösning, nämligen att utdelning i fåmansbolaget beskattas som kapitalinkomst efter det att ägaren tagit ut en lön motsvarande ungefär vad en anställd i branschen tjänar. Regeringen aviserar i finansplanen att de s.k. stoppreglerna i de flesta fall skall slopas och ersättas med allmänna regler. Vi är positiva till detta, men avvaktar det konkreta förslag som skall presenteras ”inom det närmaste året”.
- Kravet på förtida momsbetalningar upplevs av många småföretagare som helt orimligt. Folkpartiet delar denna uppfattning. Vi anser att det är orimligt att många företagare tvingas betala in momsen innan de fått betalning från sina kunder. Vi anser att de gamla reglerna i princip bör återinföras. Dagens regler vittnar framför allt om en oförstående attityd gentemot småföretagarna. Hur många vanliga löntagare skulle acceptera att få lönen den 25:e men tvingas betala in skatten den 20:e?
- Dubbelskatten på aktier slopas. Svårigheter att erhålla riskvilligt kapital är en ständig källa till bekymmer för många småföretagare. Den enskilt viktigaste åtgärden för att öka tillgången till riskvilligt kapital är att slopa dubbelskatten på aktier. Dubbelskatten gör det inte bara svårare för småföretagen att anskaffa riskkapital, den hindrar dessutom de små företagen att växa med eget kapital. Skattebelastningen på att växa med eget kapital är högre än att växa med lånat kapital. Dessutom är det en myt att skatten bara drabbar ett fåtal ”rika” personer. Nästan fem miljoner fondsparande svenskar betalar denna straffskatt på riskvilligt kapital.
- En skattereduktion för alla med 3 000 kr per år införs, vilket relativt sett betyder mest för dem med de lägsta inkomsterna. Samtidigt vill vi höja stödet till barnfamiljerna med 3 000 kr per barn och år.
- Brytpunkten höjs. Folkpartiet står självfallet fast vid skattereformens intentioner, dvs. att endast 15 % av löntagarna skall betala statsskatt. Om möjligt bör brytpunkten höjas under mandatperioden, i annat fall så snart som möjligt därefter.
- Förmögenhetsskatten slopas. I ett första steg bör sambeskattningen av makar slopas och fribeloppet höjas till 1,2 miljoner kronor. Detta innebär en lättnad för många vanliga husägare. Internationaliseringen medför att det är svårt för ett enskilt land att driva skattepolitik utan hänsyn till utvecklingen i omvärlden. Denna specialskatt för ”de rika” betalas – som en följd av ett antal osannolika turer under Socialdemo-

kraternas mandatperiod – framför allt av vanliga familjer som kanske bott länge i sina hus och amorterat av lånen. Vissa enskilda miljardärer får däremot stora skattelättnader.

- Löneskatten på vinstandelar slopas. Vi ser positivt på de system med andel i vinst för de anställda som många företag tillämpar. Vi tror att det ökar arbetsglädden och motivationen på arbetsplatserna. Dessutom kan det bidra till att öka förståelsen för företagandets villkor och möjligheter. Särskild löneskatt bör därför inte utgå på vinstandelar som erbjuds anställda i ett företag.

Vi är positiva till s.k. grön skatteväxling. Ett viktigt inslag i den stora skattereformen 1990/91 var just höjd skatt på energi och miljöförstörelse samt sänkt skatt på arbetsinkomster. För att en skatteväxling skall vara lyckosam krävs förstås dels att skatten på arbete verkligen sänks, dels att viktiga konkurrentländer går fram i ungefär samma takt med höjda avgifter på miljöfarlig verksamhet. I annat fall finns en risk att miljöfarliga verksamheter flyttar till det land som har lägst miljöskatter.

Vi föreslår att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Folkpartiets förslag i partimotionerna Fi211 och Sk308.

Med det anförda tillstyrker vi motionerna Sk308 yrkandena 1, 2, 4–7, 9–11 och 15–18, Sf283 yrkande 1 och A811 yrkande 4. Vi tillstyrker även motion Sk303.

Vi står bakom den inkomstberäkning som redovisas i Fi211 yrkande 4.

Skatteförvaltning och uppbörd

Som anføres i motion Fi211 yrkandena 5 och 6 vill Folkpartiet motverka fusk i skattesystemet med bl.a. effektivare kontroll. Skattemyndigheterna bör därför tillföras ökade resurser. För vart och ett av budgetåren 1999–2001 bör preliminärt anslås 150 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit.

Särskilda yttranden

1. Skattepolitiken, m.m. – v

Per Rosengren och Marie Engström (båda v) anför:

I motion Sk671 Skattepolitiken av Gudrun Schyman m.fl. (v) finns en utförlig redovisning av Vänsterpartiets inställning till de olika skattefrågor som tas upp i budgetpropositionen. Motionen har remitterats till skatteutskottet och kommer att tas upp till behandling i vår. Vi vill här kort redovisa Vänsterpartiets ståndpunkter i dessa frågor.

- Skatterna bör sänkas för låg- och medelinkomsttagare. Under 90-talet har klassklyftorna ökat starkt i Sverige. En skattesänkning för låginkomsttagarna leder till en ökad konsumtion och kan på detta sätt stimulera till ökad sysselsättning.

- Sambeskattningen av förmögenheter bör slopas av jämställdhetsskäl. Förändringen kan göras neutral genom att fribeloppet sänks och skatteskalen ändras.
- Vid förmögenhetsbeskattningen bör definitionen av arbetande kapital göras snävare så att mångmiljardärer inte undgår förmögenhetsskatt. Likartade aktieslag bör behandlas på samma sätt.
- Internationell kapitalflykt bör stoppas genom ökat samarbete och bättre kontroll. Ett bra instrument vore en överenskommelse om minimiskattesatser.
- Inkomstskatten bör sänkas för små företag och höjas för stora företag. Det är troligtvis de små företagen som kommer att stå för den framtida sysselsättningen.
- Vi har tidigare föreslagit reducerade arbetsgivaravgifter för branscher inom den privata tjänstesektorn. Vi har då redovisat att vi vill undanta branscher med egen växtkraft som t.ex. databranschen. Vi har också avvisat alla förslag om skatteavdrag/pigavdrag för privata tjänster i hemmet.
- Vi har också föreslagit sänkt moms inom restaurangbranschen för att öka efterfrågan och få en likformig beskattning av livsmedel. Det är viktigt att Sverige inom EU stödjer förändringar som gör lägre momssatser på tjänster möjliga.
- Skattereglerna för enskilda firmor och handelsbolag har blivit mycket krångliga som en följd av den neutrala beskattningen. Reglerna bör förenklas. Som grund för arbetet bör Småföretagsdelegationens förslag ligga.
- Vi anser att det är viktigt att merparten av Stoppregelutredningens förslag genomförs snabbt.
- Vi förespråkar ett aktivt användande av skatt på energi och miljöavgifter för att skapa ett samhälle i ekologisk balans.
- Vänsterpartiet anser att produktionsskatter endast bör användas om man vill begränsa eller helt få bort en viss produktion. Flera av de produktionsskatter som finns och har funnits har tyvärr haft denna effekt. Vi bör överväga att i större utsträckning gå över till konsumtionsskatter.
- Ett framtida utrymme för skattesänkningar bör användas i sysselsättningsfrämjande syfte dvs. till skattesänkningar med fördelningsprofil. Sådana skattesänkningar bör i första hand kompensera för uttaget av allmän pensionsavgift. Sänkningen kan ges formen av en skattereduktion, höjt grundavdrag för låga inkomster, förvärvsavdrag eller annan form, t.ex. en statligt finansierad kommunalskattesänkning.

2. Skattepolitiken, m.m. – mp

Yvonne Ruwaida (mp) anför:

Miljöpartiet står bakom budgetöverenskommelsens förslag till skatteförändringar år 1999 och kommer att medverka i de aviserade skattesamtalen. Vi har i motion Fi212 redovisat de skatteförändringar som vi anser mest angelägna att diskutera i de kommande skattepolitiska samtalen. Dessa är i korthet följande.

- Energiskatten bör tas ut med ett enhetligt belopp per kWh oberoende av energislag och användare. Beloppet bestäms efter dagens uttag av skatt på eldningsolja, 7,5 öre per kWh, och stiger sedan med 1 öre varje år. Energiskatten tas ut vid den slutliga leveransen till förbrukaren vare sig denne är företag, hushåll eller offentlig sektor.
- Produktionsskatt införs på koldioxidutsläpp med 37 öre per kg.
- Produktionsskatten på kärnkraftsel höjs från 2,2 till 4,2 öre per kWh år 2000 och sedan årligen med 1 öre per kWh.
- Skatten på markvärdet hos vattenkraftverk höjs till 4,1 % år 2000.
- Företagen kompenseras genom att arbetsgivaravgifterna sänks med 0,5 procentenheter årligen från år 2000.
- Hushållen kompenseras via höjt grundavdrag, statlig skattereduktion, förvärvsavdrag eller annat. Inriktningen bör vara att skattesänkningarna har en fördelningspolitisk profil som är inriktad mot låg- och medelinkomsttagarna. Det är också viktigt att människor och företag i glesbygd, där kollektivtrafik i allmänhet saknas, får en kompensation för ökade drivmedelskostnader.
- Brytpunkten höjs år 2000 som en kompensation för den uteblivna höjningen år 1997. Samtidigt återställs statens inkomster från förmånsbeskattningen av bilar till nivån före denna tidpunkt. Reseavdraget görs om till en skattereduktion på 30 %.
- Brytpunkten för de sista fem procenten i den statliga inkomstskatteskalan flyttas ner till taket för ålderspensionsavgiften år 2000.
- Avdraget för representation slopas år 2000.
- Sambeskattningen av förmögenhet avskaffas år 2000 och aktier värderas till 75 % av marknadsvärdet.
- Miljöavgiften på kväve höjs till 5,6 kr per kg kväve i gödselmedel, om andelen kväve överstiger 2 %.
- En miljöavgift på kadmium i gödselmedel på 50 kr per gram över 5 gram per ton fosfor införs.
- Landningsavgifterna på flyg höjs med motsvarande 150 miljoner kronor.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	1
STATSBUDGETENS INKOMSTER	2
Skattepolitikens inriktning	2
Fysiska personers inkomstskatt	8
Skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare	8
Det fasta beloppet vid den statliga inkomstbeskattningen	10
Inkomstskatteskalen	11
Resor till och från arbetet m.m.	12
Pensionssparande	13
Kompetenskonton m.m.	14
Tjänstesektorn	15
Yrkesfiskare	16
Beskattning av royalty	17
Inkomst av kapital	18
Pensionärernas särskilda grundavdrag	18
Juridiska personers inkomstskatt	19
Ägarbeskattning	19
Fåmansföretag	20
Redovisning av moms och annan skatt	21
Investeringar i kärnkraftverk	22
Social- och arbetsgivaravgifter	23
Särskild löneskatt på vinstandelsmedel	23
Skatt på egendom	24
Fastighetsskatten på bostadshyreshus (budgetpropositionen)	24
Fastighetsbeskattningen i övrigt	25
Förmögenhetsskatten	27
Skatt på varor och tjänster	28
Mervärdesskatt	28
Energiskatt	28
Jordbrukets energiskatter	29
Trafikområdet	30
Övriga punktskatter	31
Lagförslagen	31
Beräkning av statsbudgetens inkomster	31
UTGIFTSOMRÅDEN	32
Skatteförvaltning och uppbörd (utgiftsområde 3)	32
Avvikande meningar	34
1. Skattepolitiken, m.m. – m	34
2. Skattepolitiken m.m. – kd	37
3. Skattepolitiken m.m. – c	40
4. Skattepolitiken m.m. – fp	44
Särskilda yttranden	47
1. Skattepolitiken, m.m. – v	47
2. Skattepolitiken, m.m. – mp	49